

Стенографски дневникъ

НА

87. заседание

Срѣда, 19 априлъ 1939 г.

(Открито въ 15 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Димитър Пешевъ. Секретари: Цвѣтко Петковъ и Петко Костовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:			
Отпуски	2163	ностни лица, участвували въ комисии, комитети, съвети и др. подобни (Първо и второ четене)	2182, 2183
Питания	2163	7. За допълнителенъ бюджетенъ кредитъ на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 29.733.000 л. (Първо и второ четене)	2183, 2184
Законопроекти	2163	8. За измѣнение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българскитѣ търговци. (Първо и второ четене)	2184, 2185
По дневния редъ:		9. За допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ. (Първо и второ четене)	2185
Законопроекти: 1. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за облекчение на длѣжницитѣ и заздравяване на кредита. (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	2164	Говорилъ:	
Говорилъ:		Х. Мирски	2185
М-ръ Н. Йотовъ	2164	10. За измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ. (Първо и второ четене)	2185, 2186
2. За отчуждаване недвижимитѣ имоти за общински домъ на Пловдивската община, Пловдивската областна палата и Пловдивската сѣдебна палата и за тѣхното застрояване. (Второ четене)	2176	Решение на Народното събрание, съставътъ на комисията по Министерството на правосъдието при разглеждане на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за облекчение на длѣжницитѣ и заздравяване на кредита да бѣде увеличенъ съ г-да председателитѣ, секретаритѣ и докладчицитѣ на комиситѣ по министерствата на: финанситѣ, търговията, промишлеността и труда и земедѣлието и държавнитѣ имоти	2176
3. За разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешенъ заемъ въ размѣръ на 5.000.000 л. (Първо и второ четене)	2177, 2178	Дневенъ редъ за следващото заседание	2186
4. За допълнение на чл. 278, буква „в“, отъ закона за народното просвѣщение (Първо и второ четене)	2180		
5. За измѣнение и допълнение на чл. 5 отъ закона за уреджане положението на ученицитѣ, които сѣ следвали презъ учебната 1937/1938 г. IV или V гимназ. класъ. (Първо и второ четене)	2181, 2182		
Говорилъ:			
Х. Мирски	2181		
6. За допълнение на наредбата-законъ за възнагражденията за извънреденъ трудъ на длѣж-			

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: (Звѣни) При-
сѣствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обя-
вявамъ заседанието за открито.

(Отсѣствуватъ народнитѣ представители: Борисъ Мон-
чевъ, Георги Чалбуровъ, Гето Кръстевъ, Димитър Ива-
новъ, Димо Яковъ, Иванъ Халаджовъ, Иванъ Момчиловъ,
Йорданъ Тодоровъ, Ради Найденъ и Стойно Славовъ)

Бюрото има да направи следнитѣ съобщения.

Разрешени сѣ отпуски на следнитѣ г-да народни пред-
ставители:

На г-нъ Минчо Драндаревски — 1 день, за 18 т. м.;

На г-нъ Димитър Илиевъ — 1 день, за 19 т. м.;

На г-нъ Недѣлко Атанасовъ — 1 день, за 18 т. м.;

На г-нъ Петко Стайновъ — 1 день, за 14 т. м.;

На г-нъ Христо Мирски — 1 день, за 18 т. м.;

На г-нъ Стойно Славовъ — 3 дни, за 19, 20 и 21 т. м.

Народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Халаджовъ е по-
далъ молба, съ която иска да му се разреши по болестъ
25-дневенъ домашенъ отпускъ. Молбата е придружена съ
удостоверение отъ Разградската болница, отъ което се
вижда, че г-нъ Халаджовъ е постѣпилъ на лѣчение въ нея.
Понеже г-нъ Халаджовъ се е ползувалъ досега съ 16-дне-
венъ отпускъ, необходимъ е вотьтъ на Народното събрание.

Моля тия отъ г-да народнитѣ представители, които сѣ
съгласни да се даде на народния представителъ г-нъ Иванъ

Халаджовъ 25-дневенъ отпускъ по болестъ, да вдигнатъ
ръжка. Събранието единодушно приема.

Постѣпили сѣ питання:

Отъ харманлийския народенъ представителъ г-нъ Вѣльо
Боневъ до г-нъ министра на народното просвѣщение по ре-
жима за лѣкуване на беднитѣ болни въ Александровската
болница.

Отъ варненския народенъ представителъ г-нъ Никола
Стамболиевъ до г-нъ министра на вътрешнитѣ работи и
народното здраве, относно издаденото окръжно отъ Дирек-
цията на полицията за предаване срещу разписка на съот-
ветнитѣ ловни дружества ловнитѣ пушки на всички ловци,
които не сѣ снабдили съ билетъ отъ Ловната органи-
зация.

Постѣпилъ е отъ Министерството на финанситѣ зако-
нопроектъ за отпечатване юбилейни пощенски марки по
случай IX юнашки съборъ.

Отъ сѣщото министерство — законопроектъ за измѣне-
ние бюджета на Министерството на народното просвѣщение
за 1939 бюджетна година.

Постѣпилитѣ питання ще се изпратятъ на г-да мини-
стритѣ, за да отговорятъ, а законопроектитѣ ще бѣдатъ
раздадени на г-да народнитѣ представители и поставени
на дневенъ редъ.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЪНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ОБЛЕКЧЕНИЕ НА ДЛЪЖНИЦИТЪ И ЗАЗДРАВЯВАНЕ НА КРЕДИТА — продължение разискванията.

Има думата г-нъ министърът на правосъдието.

Министър Никола Йотов: (Отъ трибуната. Посрещатъ съ ржкоплъскания отъ дясно и отъ центъра) Г-да народни представители! Въпросътъ, който е сложенъ за разрешение отъ васъ съ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, както се подчерта и отъ всички оратори, които говориха по него, е извънредно важенъ. Важенъ е той не само за прѣко заинтересуванитъ длъжници и кредитори. По-важенъ е по ефектитъ си, които той ще има за страната, какъ ще се отрази върху кредитната система на страната, какъ ще се отрази върху цѣлия ни стопански животъ, какъ ще се отрази върху финанситъ на страната. Ефектитъ на този законъ нѣма да бждатъ само въ днешния день. 30 години ще тежатъ финансови тежести върху българския народъ, върху идущитъ поколения вследствие на тоя законъ. Поематъ се тежести отъ държавата, за да може да се разреши единъ боленъ въпросъ, една гангрена, която, както се спомена, отъ 9 години съществува и още не е отръзана, още не е очистена. Казаха се смѣли думи тукъ: „Какъ досега не се намѣри политически усѣтъ или политическа кадърностъ“ — и други такива думи се подхвърляха — „за да се разреши единъ пътъ завинаги този въпросъ?“ Ето нѣ, сега правителството е сложило този въпросъ предъ васъ, предъ българския Парламентъ, и съ общи усилия ще трѣбва най-после да се намѣри разрешението на този въпросъ, за да бжде закритъ той.

Труденъ е този въпросъ за разрешение и трудно се прокарва такъвъ законъ, поради това, че той се отличава отъ всички други закони. Другитъ закони се правятъ съ огледъ на бждещи случаи, на бждещи правни отношения, на правни отношения, които ще се родятъ въ утрешния день и по-късно, и когато се обсъждатъ такива закони, всички се стремятъ да бждатъ обективни, защото никой не знае кой ще бжде засегнатъ въ утрешния день. Не е така съ настоящия законъ. Настоящиятъ законопроектъ не прилича на другитъ закони. Той аслъ отива въ разрѣзъ съ обикновенитъ правни норми, съ обикновенитъ понятия, които ние имаме за правото. Въ него е предвидено ясно каква облага ще има длъжникътъ и каква загуба ще понесе кредиторътъ. И затова ние не можемъ да бждемъ напълно обективни. Насъ ни влияятъ заинтересувани хора. Дохождатъ да плачатъ предъ насъ и отъ едната, и отъ другата страна, правятъ изложения, всѣки съ огледъ на своя случай, а ние сме хора отъ месо и нерви, ние се влияемъ, поддаваме се. А би трѣбвало при разрешението на този въпросъ да не се поддаваме, да не излизаме нито отъ личнитъ лични интереси, нито отъ интереситъ на нашитъ близки, нито отъ интереситъ на нашитъ приятели, нито отъ интереситъ на тия, които ще дойдатъ да плачатъ и да ни кандадисватъ. Право забеляза г-нъ д-ръ Сакаровъ: всѣки, който идва тукъ да прави изложение, има предвидъ своя личенъ интересъ, своя личенъ случай и се мжи да го оправдае, ако е по-хитъръ, ако е по-ловъкъ, съ нѣкакъвъ общественъ интересъ, да го облѣче въ нѣкаква по-обща форма, като че ли засегнати интереситъ на повече хора.

При разрешението на този въпросъ, както право забеляза г-нъ д-ръ Сакаровъ, ние ще трѣбва да се освободимъ отъ всѣкаква страсть и отъ всѣкакво настроение. Нѣма да се водимъ отъ личнитъ наши интереси, нѣма да се водимъ, както казахъ, и отъ интереситъ на тѣзи, които ще дойдатъ да плачатъ предъ насъ, а единствено ще имаме предъ очи при разрешаването му интереситъ на цѣлостното ни народно стопанство, интереситъ на цѣлостния български народъ и на българската държава. Само тѣхъ трѣбва да имаме предъ очи и нищо друго, когато разрешаваме този въпросъ и когато ще вдигаме ржка за тоя законъ. Всичко друго ще трѣбва да оставимъ на страна. Тукъ трѣбва да бждемъ като съдии и нѣщо повече дори отъ съдии, ако искаме да дадемъ едно правилно разрешение на въпроса.

Шомъ така се сложи въпросътъ, шомъ се освободимъ отъ настроения и страсти, тогава действително Парламентътъ ще бжде единенъ при разрешението на този въпросъ, както пожела снощи г-нъ Георги Марковъ. И аслъ досега азъ и правителството имаме всички основания да бждемъ доволни, че Парламентътъ е единенъ и като единенъ разглежда този въпросъ. Не се раздѣли по него и не би трѣбвало да се раздѣли.

Г-да народни представители! Нѣкои отъ тѣзи, които говориха тукъ, изказаха учудването си, че не е внесенъ единъ новъ законъ, а се внася законопроектъ за измѣнение и допълнение на съществуващия законъ. Съществуващиятъ законъ, г-да народни представители, има дефекти. Азъ ги знаа и сподѣлямъ въ много отношения нѣкои отъ кригикитъ, които се направиха отъ преговорившитъ. Знаа тия дефекти не отъ сега, знаа ги още отъ 1934 г. Азъ го заявихъ това и въ заседанието на болшинството. Въ 1934 г. азъ бѣхъ поканенъ отъ правителството на г-нъ Кимонъ Георгиевъ да се нагърбя съ пропагандирането и приложението на този законъ презъ месецъ августъ. Азъ, обаче, отказахъ само затова, защото тѣ не се съгласиха да направятъ нѣкои измѣнения въ него. Азъ смѣтамъ, че има единъ основенъ недѣлгъ въ него.

Но, г-да народни представители, днесъ не сме 1934 г., днесъ сме 1939 г. Петъ години комисии сѣ решавали облекчителни дѣла. 210.000 дѣла сѣ решени, за 5.300.000.000 л. сѣ издадени облигации. Облигации безименни сѣ минали като банкноти отъ едни въ втори, въ трети ржце. Кой човѣкъ съ здравъ разумъ може да дрѣзне сега да заличи всичко това? Невъзможно е да се заличи направеното досега и да се прави съвсемъ новъ законъ. Ами где ще търсимъ тия облигации, по които държавата се задължава и които минаватъ въ втори, трети и четвърти ржце? Ами тия господа, които говориха така лекомислено по тоя въпросъ — да ме извиняватъ за израза — защо не помислиха повече по него? Ето защо ние не можехме да изработимъ новъ законъ. Ние можехме само да подобримъ съществуващия законъ, като отидемъ напредъ и като разширимъ облекчениата, които се даватъ, за да можемъ да намѣримъ окончателно разрешение на въпроса за задълженията.

Г-да народни представители! Много отъ ораторитъ, които говориха тукъ, се спрѣха надълго и нашироко да обясняватъ защо трѣбва да се даде облекчение на длъжниците. Азъ нѣма да се спирамъ на това. Правителството, съ самия фактъ на внасяне настоящия законопроектъ, признава нуждата отъ даване облекчение на длъжниците и затова по този въпросъ смѣтамъ да не ви давамъ никакви аргументи, защото сѣ излишни, а ще мина по-нататъкъ на другитъ въпроси.

Нѣкои отъ г-да ораторитъ казаха: този законопроектъ е една стѣпка напредъ. Други казаха: този законопроектъ е една стѣпка назадъ. Нито едното, нито другото е истина, г-да народни представители. Истината е, че този законопроектъ е единъ скокъ напредъ, а не стѣпка. Дали сме надскочили целта, която трѣбва да достигнемъ, или пъкъ не сме я достигнали, вие ще кажете това. Може би сме я надскочили, споредъ нѣкои, а споредъ други не сме я достигнали. Вие като пресените цѣлото положение, особено когато въпроситъ ще се разискватъ конкретно въ комисията, ще кажете докъде трѣбва да се отиде, за да се постигне оная целъ, която ние искаме да достигнемъ.

Преди да пристѣпя къмъ основнитъ положения, които сѣ легнали въ този законопроектъ, ще моля да ми позволите, г-да народни представители, да разсѣя една легенда, която се насажда отъ години у насъ отъ една група заинтересувани длъжници, предимно едри длъжници, състоятелни хора, на която легенда, за съжаление, сганаха жертва и нѣкои отъ ораторитъ, които говориха по законопроекта. Тази легенда е, че въ другитъ страни били създадени много по-радикални закони за облекчение на длъжниците и затова този въпросъ въ тѣхъ билъ отдавна приключенъ.

Г-да народни представители! Заявихъ предъ печата, заявявамъ го и тукъ — и не само го заявявамъ, а ще се помѣча и да го докажа — че въ никоя страна не сѣ дадени по-големъ облекчения отъ даденитъ въ нашата страна. Най-големитъ облекчения сѣ дадени у насъ. Но ако въ другитъ страни този въпросъ се приключи, то е затова, защото тамъ въпросътъ е билъ разрешаванъ само като стопански въпросъ, като финансовъ въпросъ и като социаленъ въпросъ, а не е правенъ отъ него политически лозунгъ за вземане на властъ и за сваляне на правителства. (Ржкоплъскания отъ дясно и отъ центъра) У насъ, за съжаление, още отъ 1930 г. се почна една политическа спекулация съ този въпросъ. Не можахъ да се намѣрятъ други лозунги и все тази рана се човъркаше, създаваха се легенди, като тая, за която говоря, и затуй въпросътъ дондесъ не е разрешенъ, макаръ че и тоя законъ, който сега измѣняме — закона на Кимонъ Георгиевъ, е далъ повече облекчения отколкото сѣ дадени въ всички наши съседни и по-далечни страни.

Г-да народни представители! Преди да пристѣпя къмъ конкретно изложение на материята, трѣбва не само да кажа горното, но и да го докажа, за да бждете и вие изясно, за да бжде и цѣлниятъ български народъ наясно и да се

избие това заблуждение, което е насадено у него от заинтересувани и недобросъвестни хора.

Преди това дължа да кажа няколко думи по досегашните закони, не за да ги критикувам, г-да народни представители. По този въпрос политика няма да прати. Както казах, ние трябва да обединим по него Парламента. На времето хората са дали онова, което са могли да дадат при тогавашното настроение и при тогавашните разбирания. Днес ние ще дадем това, което можем да дадем при новите разбирания, при новото настроение и при новосъздаденото положение.

Първият закон за облекчение на длъжниците у нас е от 16 април 1932 г. — така нареченият Върбенков закон. Съ него се дава облекчение само на длъжници с дълг до 200.000 л., ако пасивът им надминава актива. Съ този закон се правеше намаление до 30%. Но — това, което е най-важното — бяха изключени от облекчение длъжниците към Българската земеделска и кооперативна банка, към Ипотекарната банка, към популярните банки и кредитните кооперации. Тия задължения бяха изключени от закона, а тѣ, както каза г-нъ д-ръ Сакаровъ, сѣ 70% отъ задълженията, минали въ Погасителната каса, или 7/10, както казахъ азъ предъ г-да представителитѣ на печата. И казина това бѣше най-големиятъ недостатѣкъ на закона, защото 7/10 отъ задълженията не бѣха засегнати отъ облекчението, независимо отъ това дали бѣха по-малки или по-големи — това не е важно. Важното е, че 7/10 отъ задълженията не бѣха засегнати, бѣха напълно изключени отъ закона.

Вторият закон е от 19 април 1932 г. — законът за закрива на земеделско-стопанинѣ, така нареченият Гичевъ закон. И тамъ е прокарано същото положение: даватъ се облекчения на длъговетѣ до 200.000 л. само на земеделско-стопани, и то ако иматъ земя до 250 декара. Ако иматъ надъ 250 декара земя, не имъ се дава облекчение. Искане се сѣщо да нѣматъ покрити имоти, т. е. градски имоти за повече отъ 200.000 л. Ако иматъ — не имъ се дава облекчение. Намалението е до 50%, като отъ обекта на облекчението пакъ сѣ изключени задълженията къмъ Българската земеделска и кооперативна банка, къмъ Българската народна банка, къмъ Ипотекарната банка, къмъ кредитните кооперации и популярните банки. На такива задължения не се дава намаление 50%. Но ако Земеделската и кооперативна банка иска, може да даде само разсрочка — нищо друго.

Третият закон е от 2 януарий 1934 г., така нареченият Мушановъ законъ, който не можа напълно да се приложи. Молбите по него бѣха подадени, обаче следъ това излезе законътъ на Кимонъ-Георгиевъ, който дойде на власт на 19 мартъ, и подаденитѣ молби бѣха разгледани при новия законъ. Но и срокътъ за подаване на молби не бѣше изтекълъ.

По закона на г-нъ Мушановъ се даваше разсрочка отъ 2 до 10 години, колкото е и въ сегашния законъ, а при изключителни, много рѣдки случаи — до 15 години; намаление на лихвата на 6%; намаление на прѣкомбрнитѣ лихви и печалби. Процентното намаление на задълженията отъ 40, 30 и 20%, което се дава по Кимонъ-Георгиевия законъ, не се дава; и най-важното — бѣха изключени отъ прехвърляне въ Погасителната каса и плащане чрезъ облигации задълженията къмъ Българската земеделска и кооперативна банка, къмъ кредитните кооперации и популярните банки, къмъ Българската народна банка и Ипотекарната банка. Значи, и тукъ имаме най-големия дефектъ, както въ първия и втория закони — че 7/10 отъ задълженията не се засѣгаха отъ облекченията.

Дойде най-после четвъртият законъ, на Кимонъ-Георгиевъ, който сега измѣняваме. Какви сѣ облекченията, които се даватъ съ него, ще изложатъ подиръ малко, следъ като направя прегледъ на чуждитѣ законодателства по тази материя.

Въ нашата съседка Гърция се даватъ облекчения само на земеделскитѣ стопани. Нека се разбере това добре. На никакви други категории не се даватъ облекчения. Въ категорията на земеделскитѣ стопани спадатъ и всички, които се занимаватъ съ риболовство, скотовѣдство и другитѣ земеделски отрасли, както е и у насъ. Но най-важното е, че и тамъ сѣ изключени отъ облекчение — сѣщиятъ дефектъ, който иматъ и нашитѣ стари закони — задълженията къмъ Земеделската банка и институтитѣ, подчинени на нея, т. е. кооперативните банки. Значи, най-важното за отбелязване, г-да народни представители, е, че облекчения тамъ се даватъ само на земеделскитѣ стопани, а не и на други категории длъжници и сѣ изключени задълженията къмъ Земеделската банка, популярните банки и кооперациитѣ — т. е. 7-тѣ десети, за които говоримъ у насъ.

Стефанъ Цановъ: Тамъ нѣма такива банки.

Министъръ Никола Йотовъ: Кооперации нѣма колкото у насъ, но Земеделска банка има, г-нъ Стефанъ Цановъ. — Облекчението, което се дава въ Гърция за останалитѣ задължения, е: 12 години разсрочка при 3% лихва. Процентно намаление до 30% се дава, ако дългътъ се изплати за една година — до 30 септемврий 1938 г. Законътъ е отъ май 1937 г. Ако дългътъ се изплати за две години, до 1939 г., дава се намаление 25%. А ако се изплати следъ повече отъ две години, не се дава никакво процентно намаление. Казва се въ закона така: „Следъ 1 октомврий 1939 г. не се прави никакво намаление“. Вие знаете колко е лесно въ две години да се плати задължение, за да може да се получи намаление съ 25%! Отъ всички тия облекчения сѣ изключени задълженията къмъ тия банки, за които ви казахъ. Ето това е положението въ Гърция. А тукъ се разправяха легенди, че въ Гърция това е дадено, онова е дадено!

Ще видимъ после какво е положението въ Югославия.

Въ Германия има единъ новъ законъ — той е повечето партиенъ законъ — който дава облекчение само на хигиениститѣ, на тия, които сѣ пострадали въ борбата за дохождане на властъ на национал-социалиститѣ, на които сѣ продадени имоти, които сѣ разорени. Изключени сѣ отъ облекчението по тоя законъ еврейтѣ.

Иванъ Калъчевъ: Това се дължи на дефлацията.

Министъръ Никола Йотовъ: Недейте приказва по въпроси, които не познавате.

Иванъ Калъчевъ: Хайде де!

Министъръ Никола Йотовъ: Моля Ви се, не се касая за жбоболкарството. Дефлацията е друго нѣщо! Не ме прѣкъсвайте! Азъ Ви изслушахъ внимателно всички. Прѣзиди-лихъ си само на г-нъ Петко Стояновъ да поставя единъ-два въпроса и то съ негово съгласие.

Петко Стояновъ: Азъ нѣма да Ви поставя нито единъ, за да Ви покажа, че когато говори единъ човѣкъ, трѣбва да се почита, а Вие хичъ не ни почитате!

Министъръ Никола Йотовъ: Вие приехте въпроса ми и отговорихте на него.

Въ Германия имперскиятъ съдъ създаде една юриспруденция, че се валолизира всичко, г-нъ жбоболкаръ. Вие това не знаете. Нашитѣ закони не сѣ отишли още дотамъ.

Югославскиятъ законъ. Съ него се спекулираше тукъ много, г-да народни представители. Ще ви кажа какво дава югославскиятъ законъ. И той е само за земеделскитѣ стопани, за нѣкоя друга категория длъжници. Законътъ е отъ 1936 г. Той дава облекчение на земеделскитѣ стопани, които иматъ до 500 декара земя. Ако иматъ повече земя, не имъ дава облекчение. Изключение се прави за земеделскитѣ задруги, каквито и ние имаме въ Западна България. Въ Югославия ги има повече. Понеже тамъ сѣ събрали по-много стопанства на едно мѣсто, за тѣхъ се предвижда облекчение, ако иматъ до 1.000 декара. Облекченията се отнасятъ за задължения отъ 250 динара до 500 хиляди динара. Изключени сѣ отъ облекчение или се третиратъ по специаленъ начинъ задълженията къмъ Народната банка, къмъ държавната ипотекарна банка, къмъ Земеделската банка. Изключени сѣ, значи, онѣзи 7/10, за които говорихъ и тѣго бѣха изключени по нашитѣ несъвършени закони. Да се има предвидъ и това: изключени сѣ задължения по мѣстелници, т. е. по записи на заповѣди, които у насъ на общо основание се облекчаватъ. Когато земята е надъ 500 декара, независимо отъ размѣра на дълга, тогава никакво процентно намаление не се прави; дава се само една разсрочка отъ 15 години, съ 4 1/2% лихва, ако 3.000 динари дългъ се падатъ на 10 декара; ако се падатъ отъ 500 до 3.000 динара дългъ на 10 декара, дава се разсрочка за 10 години, съ 4 1/2% лихва; ако дългътъ е подъ 500 динара на 10 декара, никакво облекчение, никаква разсрочка не се дава. Не се дава намаление за задължения къмъ застрахователни дружества, църковни фондове, културни, просвѣтни и хуманни институти, които у насъ сѣ зле засѣгнати на общо основание. За такива задължения не се дава никакво процентно намаление, а само 12-годишна разсрочка, съ 3% лихва. За задълженията на земеделци къмъ кредитни институти, банки, било частни, било кооперативни, за дългове до 25.000 динари се дава намаление 50%, а за дългове надъ 25.000 динара се дава най-много 30% намаление, като се прѣценява всѣки случай поотдѣлно; ако длъжникътъ заслужава, дава му се намаление; ако не заслужава, не му се дава намаление. Рѣ-

срочката е пакъ 12 години, съ 4½% лихва. За задълженията към привилегированата Земеделска банка — казахъ ви, че тѣ сѫ изключени отъ общитѣ облекчения — се даватъ специални облекчения: разсрочка 12 години, 4½% лихва, никакво процентно намаление. Само при дългосрочни ипотечни заеми банката сама, ако иска, може — така е казано въ закона — да намали задължението съ 25%, платимо въ 15 години, съ 5% лихва. Значи, почти нѣма никакво облекчение за задълженията къмъ тази банка.

За дългосрочните ипотечни заеми къмъ държавната ипотечна банка отъ края на войната до 20 априлъ 1932-г., които сѫ обикновено 30-годишни, срокътъ става 32 години, съ 4½% лихва — никакво намаление. Както виждате, за задълженията къмъ държавните кредитни институти има единъ начинъ на облекчение, а за задълженията къмъ частните кредитори — другъ начинъ на облекчение.

За задълженията отъ покупка на стоки, които обикновено се правятъ на вересия и сѫ безъ лихва, никакво намаление не се дава; тѣ се изплащатъ въ пъленъ размѣръ въ 12 години, безъ лихва. Знаете, че вересиятѣ сѫ обикновено безъ лихва.

За задължения отъ други правни отношения се дава намаление 50%, срокъ 12 години, при 3% лихва.

Не се ползватъ отъ облекчение длъжници, които въ материално отношение сѫ по-добре отъ кредиторитѣ си — единъ принципъ много справедливъ, който не може да се приложи у насъ, понеже имаме Погасителна каса, и ако речемъ да останемъ такъвъ длъжникъ вънъ отъ касата, кредиторътъ нѣма какво да вземе, защото имотътъ на длъжника отива като гаранция къмъ касата.

Драганъ Кисовъ: Тамъ има ли погасителна каса?

Министъръ Никола Йотовъ: Има погасителна каса, която покрива загубитѣ и за която богатата югославянска държава дава само 5.000.000 динари годишно — това е предвидено въ закона — а у насъ, малката България, предвиждаме 200.000.000 л., за да покриваме загубитѣ.

Драганъ Кисовъ: Тамъ нѣма погасителна каса.

Министъръ Никола Йотовъ: Нѣщо като нашата Погасителна каса е. Може да се нарича другоиче, но функцията ѝ е същата: да покрива загубитѣ на кредитните институти отъ приложението на закона. Това е казано изрично.

Драганъ Кисовъ: Защо е Погасителната каса у насъ?

Министъръ Никола Йотовъ: Ще Ви кажа защо е Погасителната каса у насъ — почакайте малко. Ето това е въ Югославия.

Драганъ Кисовъ: Още нѣма ли?

Министъръ Никола Йотовъ: Нѣма. — Виждате колко е малко това, което се дава въ Югославия, въ сравнение съ онова, което се дава у насъ. А тукъ нѣкомъ приказваха: дайте ни сръбския законъ — не казваха югославския — безъ да го познаватъ; дайте ни туй, дайте ни онуй, безъ да го познаватъ. Не бива така, г-да! Когато говоримъ по такива сериозни въпроси, трѣбва да ги проучваме и тогава да говоримъ. По такива въпроси не е позволено да се говори тукъ така, както се говори на едно публично събрание.

Нѣкой отъ дѣсно: По мегданитѣ.

Министъръ Никола Йотовъ: Румънскиятъ законъ е единствениятъ отъ законитѣ въ нашитѣ съседи, който прави изключение, като дава облекчение и за неземеделски задължения. И то е много малко. Ще ви кажа въ какво се състои. Иначе и румънскиятъ законъ е предназначенъ за даване облекчения на длъжници земеделци.

Глава I — земеделски задължения. Дава се на земеделеца-стопанинъ намаление на дълга 50%, платимъ въ 17 години, съ 3% лихва. Ако плати предпадежно въ първитѣ две години, може да получи 70% намаление, и то като плати първата година половината отъ това, което остава. Не го ли плати, губи цѣлото облекчение. Ако изплати предпадежно първитѣ 5 години — намалението е 60%, но при условие, че всѣка година ще плаща най-малко 8% отъ дълга пълносъ лихвитѣ. Ако не стане това, губи облекчението. Виждате колко е мъчно да се получи облекчение. Това е за земеделцитѣ.

Глава II — градски задължения. Дава се облекчение само на длъжници, които сѫ румънски поданици и иматъ шокрити имоти, за които плащатъ данѣци. Дава се облекче-

ние на длъжниците въ Букурещъ съ брутенъ доходъ до 60 хиляди леи, или до 38.000 л. наши годишно; ако иматъ по-голямъ доходъ, никакво облекчение не се дава. Длъжниците въ първостепенните градове се ползватъ съ облекчение, ако иматъ брутенъ доходъ до 48.000 леи, или до 31.000 л. наши, а длъжниците въ останалитѣ градове — до 24.000 леи, или 15.000 л. наши. Облекчението сѫ: 20% намаление, срокъ 10 години, съ 6% лихва.

Но най-важното, когато говоримъ за румънския законъ, е, че следъ глава I — за облекчение задълженията на земеделцитѣ — и следъ глава II — за облекчение задълженията на градските длъжници — има глава III, въ която се казва: ако кредиторътъ не е съгласенъ съ тѣзи облекчения, тѣ не се даватъ; и тогава се дава 10 години разсрочка, съ 1% лихва. — Десетъ равни рати трѣбва да се платятъ. Какво представлява това облекчение. То значи да се ползува цѣлиятъ дългъ съ намалена лихва 5% въ продължение на 5 години. А у насъ какво става? Ние намаляваме дълговѣтъ съ 40%. Срѣдното намаление е 30% за всички категории, но азъ вземамъ намалението 40% за земеделцитѣ-стопани. Значи, у насъ остава земеделецътъ-стопанинъ да плаща 60% отъ дълга. Върху тѣхъ той ще плаща 5% лихва, което прави 3% върху цѣлия дългъ.

Тукъ нека избѣгнемъ едно заблуждение. Държавата плаща 3% върху цѣлия размѣръ на дълга, а получава 5% върху 60%. Значи, тя получава 3% върху 100-тѣ, т. е. голкова, колкото плаща. Значи, нѣма печалба. Колко се пада на останалитѣ 60%? Пада се 3%. Е добре, у насъ се плаща 5 години по 3%, а тамъ 5%. Разликата е 2%. 5 години по 2% — това прави 10% намаление, което се получава отъ лихвата. А ние правимъ намаление до 70% — въ всѣки случай, не по-малко отъ 50%. Виждате, следователно, къде се дава по-големо облекчение.

Следъ това има специаленъ начинъ за уреждане задълженията къмъ Кредитъ Руралъ, къмъ Кредитъ Ипотекаръ Транситориу, къмъ Каса Рурала Царянитѣ и т. н. Тѣ сѫ специални, по-малки облекчения, както е и по сръбската система. Изключени сѫ, обаче, отъ всѣкакви облекчения търговци и индустриалци, дори и въ тия малки размѣри, които казахъ за градските задължения: до 60.000 леи, 48.000 леи и 24.000 леи.

Унгарскиятъ законъ. И той е само за земеделци-стопани; и той не дава облекчение на други категории, както даваме ние на всички. Тамъ сѫ предвидени срокове, въ които изнесени задължители земеделски стопанства се обявяватъ за защитени стопанства. По първия законъ тамъ системата бѣше по-друга, а сега, по новия законъ, е измѣнена. Тѣ си иматъ една специална система. По първия законъ, ако дългътъ надвишава 40 пѣти чистия кадастраленъ доходъ, разликата, казва се, се поема отъ държавата; ако е по-малкъ отъ 40 пѣти, не се дава облекчение. Но ако тия дългове сѫ много голѣми, държавата не ги поема цѣлитѣ, а отпуска единъ пѣтъ завинаги 25 милиона пенѣво, т. е. около 500 милиона лева наши пари, за покриване на тѣзи дългове. Ако тая сума не стигне, пропорционално се намалява отъ това, което ти трѣбва да поеме. Това бѣше по първия законъ. Сега съ последния законъ сѫ измѣнили тая система: държавата отпуска нѣщо повече, и тѣзи 500 милиона лева оставатъ само за тѣзи, които иматъ земя до 116 декара, а за другитѣ, ако дългътъ надвишава съ 40 до 60 пѣти чистия кадастраленъ доходъ, държавата поема цѣлата разлика; ако надвишава отъ 60 до 80 пѣти, държавата поема 40% отъ разликата; ако надвишава отъ 80 до 100 пѣти — поема 20% и ако надвишава отъ 100 до 200 пѣти — поема 10% отъ разликата; ако е повече, не поема нищо, защото смѣтатъ такъвъ длъжникъ за окончателно изгубенъ.

Въ Унгария има и нѣщо друго: никакво облекчение за поръчителитѣ и солидарно задълженитѣ. Тѣ нито получаватъ облекчение, нито могатъ да получатъ облекчението, което е дадено на длъжника. Тѣ отговарятъ на общо осигуряване.

Ето това сѫ наредбитѣ-закопи за облекчение на длъжниците въ поменатитѣ страни. И въ останалитѣ страни има такива закони, но съ тѣхъ нѣма да ви занимавамъ. Въ всѣки случай тамъ е направено много малко въ това отношение и законитѣ имъ не заслужаватъ да се нарекатъ закони за облекчение на длъжниците. Тамъ се правятъ известни отстъпки и се даватъ известни разсрочки.

Г-да народни представители! Следъ като направихме тази екскурзия въ чуждото законодателство и видѣхме какво е направено въ другитѣ страни, азъ минавамъ къмъ разглеждане на основнитѣ положения, които сѫ легнали въ нашия законопроектъ. Разбира се, казахъ ви, не можехме да нѣмаме за основа досегашния законъ. Казахъ причинитѣ за това. Върѣнки известни недостатѣци, които сме съгле-

дали и съглеждаме въ досегашния законъ, ние не можемъ да издѣлѣмъ въгъ отъ неговитѣ рамки. Казахъ ви причинитѣ за това.

Първото основно положение, отъ което излизаме, то е да се дадатъ действителни, реални облекчения на всички длъжници. Ние не даваме облекчение само на земеделци-стопани, а на всички стопански категории, като гледѣме размѣрътъ на облекчението на всѣка категория длъжници да отговаря на степенята, до която тя е засегната отъ стопанската криза. Всички стопански категории у насъ не бѣха еднакво засегнати отъ кризата, г-да народни представители. Най-силно бѣха засегнати земеделцитѣ-стопани. Спадането на ценитѣ на земеделскитѣ произведения бѣше най-големо. Азъ нѣма да ви посочвамъ цифри. Тѣ се изнасяха достатъчно тукъ отъ ораторитѣ и не искамъ да ги повтарямъ. Ценитѣ на стоки, които земеделецътъ-стопанинъ купуваше, не спаднаха въ сѣщия размѣръ, а много по-малко. Отъ това положението на нашия земеделецъ-стопанинъ се влоши още повече. Знаете, че на времето и въ Народното събрание, и по събрания, и въ вестници, и въ списания се третираше въпросътъ за така наречената „ножица на ценитѣ“, т. е. въпросътъ за разликата между ценитѣ на земеделскитѣ произведения и ценитѣ на ония стоки, които земеделецътъ купува, и се търсѣше начинъ — това бѣше голѣмата грижа на държавника и политика тогава — какъ да се свие тази ножица, т. е. да направимъ по-малка разликата между ценитѣ на земеделскитѣ произведения и ценитѣ на индустриалнитѣ произведения. Явно е, че земеделцитѣ пострадаха най-много, тѣ бѣха най-силно засегнати отъ кризата и затова тѣ трѣбва да бѣдатъ на първо мѣсто облекчени и подкрепени. Затуй и въ всички други страни се занимаватъ само съ тѣхъ; съ другитѣ категории не се занимаватъ. Но понеже у насъ въпросътъ стана политически, както казахъ — тъй като почна да се човѣрка тази рана и се поиска да се използва отъ известни категории това положение — ние се увлѣкохме и дадохме облекчение и за другитѣ стопански категории.

Най-близко до земеделеца, като засегнатъ отъ кризата, стои занаятчията, защото той е най-тѣсно свързанъ съ земеделеца. Но занаятчията е свързанъ и съ другитѣ стопански категории, които бѣха засегнати по-малко или никакъ не бѣха засегнати отъ кризата. Дори — азъ ще се шира на това — известни категории не само че не бѣха засегнати неблагоприятно отъ кризата, но бѣха и въ по-благоприятно положение отъ настѣпилата криза.

Следъ занаятчията идватъ дребнитѣ търговци, които се намиратъ въ тѣснѣн досегъ съ земеделеца и занаятчията, но работятъ и съ други категории, и затова сѣ по-малко пострадали. Отъ тамъ иде и градацията, предвидена въ нашия досегашенъ законъ за облекченията, която остана и въ новия законъ, защото въ това отношение ние оставяме текста неизмѣненъ.

Следъ това идватъ всички останали категории, макаръ че не всички, както казахъ, сѣ били засегнати неблагоприятно отъ кризата. Такива сѣ, напр., чиновницитѣ и пензионеритѣ. Тѣ не само че не загубиха отъ кризата и не изпаднаха въ по-трудно положение, но дойдоха и въ по-добро положение. Защо? Защото заплатитѣ имъ останаха почти сѣщитѣ, пенситѣ останаха почти сѣщитѣ, а, както казахме, ценитѣ на всички стоки намалѣха два пѣти, а на нѣкои стоки и повече отъ два пѣти. Съ сѣщитѣ пари, съ които тѣ купуваха едно количество продукти, можеха да купятъ едно и половина-два пѣти повече. Значи, тѣхното положение се подобри. Оставямъ настрана въпроса, че нашитѣ чиновници сѣ зле платени. Азъ изхождамъ отъ ефекта на стопанската криза, която настѣпи, защото този въпросъ ни интересува сега. Въпросътъ за размѣра на заплатитѣ и пенситѣ е отдѣленъ въпросъ, него азъ нѣма да третирамъ тукъ. Нѣкои отъ ораторитѣ забравиха това положение и почнаха да раздаватъ като на поменъ: да дадемъ облекчение на тѣзи, да дадемъ облекчение на онѣзи, защото били въ трудно положение и пр. Този законъ нѣма за задача да раздава облекчение като на поменъ на този или на онзи, а има за целъ да разреши единъ наболѣлъ въпросъ, и само него трѣбва да разреши.

Въ сѣщото положение бѣха и индустриалцитѣ. Вие знаете, нѣкои индустрии бѣха зле, но повечето отъ индустриитѣ бѣха въ цвѣтущо положение презъ това време. Та нали отъ тази разлика между ценитѣ на земеделскитѣ и индустриални артикули земеделецътъ падна въ по-тежко положение. Който е следилъ, знае, че отъ 1930 г. много индустриални предприятия, които почнаха отъ нищо, спечелиха много милиони въ едно кратко време. Значи, и тѣ бѣха по-добре. А много едри търговци, за да не кажа всички, сѣщо така бѣха много добре. По-големата частъ бѣха добре, много спечелиха и добре използваха това положение.

Значи, не всички категории сѣ засегнати неблагоприятно отъ кризата. Но въпреки това, действащиятъ законъ имъ даваше облекчения, затова и въ законопроекта тѣ оставатъ.

Г-да народни представители! По досегашния законъ, чл. 14, длъжницитѣ у насъ се дѣлѣха на три категории. Категория „А“, категория „Б“ и категория „В“. Категория „А“ обхваща земеделци, занаятчии и търговци съ задължения отъ 2.000 л. до 1.000.000 л.; категория „Б“ обхваща другитѣ стопански съсловия, обхваща свободнитѣ професии — чиновници, рентиери, пострадали отъ войнитѣ и пр. съ задължения отъ 2.000 л. до 500.000 л., и категория „В“, въ която влизатъ всички длъжници отъ първата категория „А“, които иматъ задължения надъ 1.000.000 л., всички длъжници отъ втората категория „Б“, които иматъ задължения надъ 500.000 л. Сега ние намаляваме категоритѣ на две. Категория „А“ остава сѣщата. Тукъ влизатъ земеделцитѣ-стопани, занаятчитѣ и търговцитѣ съ задължения отъ 2.000 л. до 1.000.000 л. Всички останали длъжници отъ каквито и да сѣ професии, дори и безъ професия, съ задължения до и надъ 1.000.000 л., ги поставяме въ една категория „Б“. Опростяваме положението. Има една категория „А“, значи силно засегнатитѣ отъ кризата, заслужаващи по-големи облекчения, а всички други минаватъ въ категория „Б“.

Пояснява се понятието земеделецъ-стопанинъ. Досега земеделци-стопани се считаха само лицата, които иматъ собственъ недвижимъ имотъ. Използватѣ, наемателитѣ на чужди земи не се смѣтаха за земеделци-стопани. Сега поясняваме, че земеделци-стопани се считатъ и тѣ и, следователно, сега и тѣ ще получатъ облекчение като такива.

Измѣняваме и опредѣлението за занаятчията, като вземаме опредѣлението, дадено въ закона за занаятчиѣ. Понеже текстътъ на досега действащия законъ не бѣше голямъ въ това отношение, на нѣкои категории занаятчии не се даваша облекчения, като напр., на бръснаритѣ и др., за които г-нъ Стефанъ Цановъ подхвърля.

Сега разширяваме категория „Б“, като се включватъ и всички юридически лица, домакинитѣ, дори и лицата безъ професия, и общественици, които по досега действащия законъ не се включваха и не можеха да се ползватъ съ облекчение. Сега всички категории влизатъ.

Стефанъ Цановъ: Влизатъ, ама ще може ли да издѣлѣтъ? (Веселостъ)

Министъръ Никола Йотовъ: Азъ ви казвамъ какво ние даваме, а вие ще кажете дали може да се направи нѣщо повече. Ако може, ще го направимъ.

Облекченията, които даваме сега на първата категория „А“, сѣ следнитѣ. Първо, процентно намаление на задълженията на тия длъжници, които иматъ задължения отъ 2.000 л. до 300.000 л.; процентно намаление, което, забележете, г-да народни представители, се поема отъ държавата, за земеделцитѣ-стопани до 40%, за занаятчитѣ до 30%, за търговцитѣ до 20%. Мотивътъ за това раздѣление казахме кой е — че сѣ различно засегнати отъ кризата. Тукъ нѣкои оратори казаха: защо да е „до“, да бѣде на всички еднакво. Не е справедливо, г-да народни представители, да бѣде на всички еднакво. Азъ посочихъ въ пресата единъ примѣръ, ще го кажа и тукъ. Въ това отношение съмъ напълно съгласенъ съ г-нъ Минчо Драгдаревски, съ г-нъ Петко Стояновъ и съ г-нъ д-ръ Сакаровъ, защото тѣ застъпиха една теза на степенувано облекчение, както се изрази г-нъ Драгдаревски. И така трѣбва да бѣде. Ние не можемъ да поставимъ подъ еднакви знаменателъ всички — както искаха това г-нъ Марковъ и г-нъ Стефанъ Цановъ — и този, който има за 5 милиона лева имоти и 500.000 л. доходъ годишно, и този, който има за единъ милионъ лева имоти и 100.000 л. доходъ, и този, който има имотъ 100 декара и 10.000 л. годишенъ доходъ, и този, който има само една къщурка и 5-6 декара земя и сѣ голитѣ си две рѣже едва изкарва залька на децата си. Първитѣ дори не заслужаватъ облекчение, понеже могатъ веднага отъ дохода, който иматъ, да се издѣлѣтъ въ една година. Този примѣръ азъ приведохъ и въ пресата — само отъ дохода за една година могатъ да платятъ задълженията си и на тѣхъ нѣма защо да се дава облекчение. Облекчение трѣбва да се даде на последната категория длъжници, защото, ако дадемъ облекчение на този, който не заслужава, на богатитѣ, които не заслужаватъ, нѣма да дадемъ достатъчно облекчение на тѣзи, които го заслужаватъ, на беднитѣ, на слабитѣ, които единствено и главно трѣбва да бѣдатъ подпомогнати отъ държавата, за да изживѣятъ послѣдитѣ отъ тежката стопанска криза, която настѣпи у насъ. И азъ тукъ съмъ напълно съгласенъ съ ония господа, които казваха, че дори нормитѣ, които сме възприели, сѣ високи, че е висока тази норма

един милион, че е висока и нормата 300.000 л. за нашите условия. Ние можехме да отидем към това, което искаше г-н Драндаревски, до 10.000, до 20.000 л., бихме казали, до 50.000 л., които са по-слаби и да намалим задълженията въ по-голям процент, дори изцяло, ако не дадохме на богатите, но намираме се въ едно създадено положение и ние не можем да дѣлимъ гражданите на минали досега подъ режима на единъ законъ и на такива, които ще минатъ подъ действието на новия законъ. Намираме се въ това положение и затова трѣбва да го спазимъ. Сега получихъ едно изложение отъ тѣзи, които иматъ надъ милионъ задължения. Някои ще кажатъ, ама това сѣ малцина. Г-да народни представители! Азъ онзи денъ въ вестниците прочехъ, тѣзи малцина какви задължения иматъ: 160 души дължатъ 1.005.000.000 л.; посочили сѣ 116 души занаятчи, сѣ срѣденъ дългъ 4.300.000 л. Занаятчи ли е този, който има 4.300.000 л. дългъ? 43 търговци — сѣ срѣденъ дългъ 11.500.000 л. 160 души искатъ облекчение за 1.000.000.000 л., когато надъ 85.000 души дребни занаятчи, земеделци и търговци сѣ получили облекчения за 500 милиона лева. Намѣриха се хора тукъ отъ тази трибуна, които плачатъ за бедния земеделски народъ, да поддържатъ тезата, че трѣбва да се даватъ облекчения на милионери и богаташи. Много съмъ изненаданъ отъ това.

Драганъ Кисовъ: Няма такива занаятчи.

Петко Стояновъ: Това е демагогия.

Министъръ Никола Йотовъ: Не е демагогия, защото вие го поддържате. Ако дадемъ облекчение на единъ човѣкъ, който има 5 милиона лева дългъ...

Петко Стояновъ: Това, което говорите, е демагогия.

Министъръ Никола Йотовъ: Кое?

Стефанъ Цановъ: Че се пледира за милионери.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ Стояновъ! Азъ Васъ не засегнахъ. Азъ поддържамъ Вашата теза. Шомъ искате имена, че Ви кажа и имена. Г-нъ Стефанъ Цановъ и г-нъ Марковъ искатъ да се дадатъ облекчения на всички, независимо отъ професията и разбиръ на дълговете. Какво значи това? То не значи ли да се дадатъ облекчения и на милионери? Азъ знамъ отъ къде иде тая теза. Това сѣ 400-500 длъжници, които сѣ активни, които движатъ цялата наша длъжническа маса, които пишатъ изложения, които идватъ като делегации и при депутати, и при министри, които не ни оставятъ свободно да ядемъ и да спимъ, защото искатъ въ мѣтна вода риба да ловятъ — да използватъ тежкото положение на една голѣма маса длъжници отъ нашия народъ, пострадали действително отъ кризата, имамъ нужда отъ облекчения. Искатъ да използватъ тежкото положение на тия длъжници, тѣхната болка, за да може да ударятъ някои отъ тѣхъ печалби стотици хиляди и милиони лева. Азъ зная единъ човѣкъ, който идва при мене и който има за 10 милиона лева имоти и 5 милиона лева дългъ. Този случай азъ изнесохъ и въ вестниците. Искатъ да получи облекчение за задълженията, които има, т. е. да му дадемъ 4 милиона лева за смѣтка на данъкоплатците. Отъ 10 милиона лева, като плати той 5 милиона лева, пакъ му оставатъ 5 милиона лева, пакъ е милионеръ. Ако държавата поеме 4 милиона лева отъ дълга му, то значи да го обогатимъ, и имотътъ му отъ 5 милиона лева да стане 9 милиона лева. Ще обогатимъ него, а ще наложимъ на срѣдните длъжници 30 години да плащатъ тежки данъци за благосъстоянието на този господинъ и на неговите синове и внуци! Ето това е, което не може да се даде. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно)

Ето защо, г-да народни представители, въ този пунктъ положението остава такова, каквото е. Дори разликите трѣбваше да бъдатъ по-големи. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ г-нъ професоръ Стояновъ, съ г-нъ Драндаревски и съ г-нъ Сакаровъ, но имаме едно създадено положение и ние не можемъ да се откачимъ отъ него.

Петко Стояновъ: Значи, не можемъ да се откачимъ! Я гледай, товарите, значи, държавата.

Министъръ Никола Йотовъ: Моля, ще кажа после какво може да стане.

Г-да народни представители! Второто облекчение, което даваме, е 20 години разсрочка. Досега разсрочката не бѣше, както длъжниците пишатъ, отъ 10 до 15 години, а отъ 2 до 10 години. Забележете, нѣкъде комисията да-

ватъ разсрочка 3 години, нѣкъде 4 години, нѣкъде 5 години, нѣкъде 8 години — отъ 2 до 10 години, значи — и само въ изключителни случаи до 15 години. Сега ние даваме 20 години разсрочка. Ще кажа защо правимъ това.

Лихвата е 5%. Азъ вече говорихъ по този въпросъ. Лихвата е 5%, но на земеделския стопанинъ, като оставатъ 60% отъ дълга, фактически тя е 3%. На другите, общо взето, намалението на дълга е 30%, значи оставатъ 70%, а върху 70% това прави 3 1/2% лихва върху цялия дългъ.

Правимъ намаляние и на прѣкомѣрната лихва и печалба за минало време — това, което пропусна въ речта си г-нъ проф. Стояновъ и за което азъ му обрнахъ вниманието.

Но има едно нѣщо: ние трѣбва да помислимъ да дадемъ едно указание на комисията, защото най-различно и превратно сѣ прилагали тоя текстъ отъ закона, който е най-общъ и оставя свобода на комисията, която нѣкъде намиратъ, че 15% лихва не е прѣкомѣрна, нѣкъде, че 10% лихва не е прѣкомѣрна, а нѣкъде и 20%, макаръ че тая лихва е незаконна по закона отъ 1927 г. Затова трѣбва да дадемъ едно указание на тѣзи комисии, на които е дадена голѣма властъ при едни общи формули, и които комисии вършатъ нѣкъде грѣшки, нѣкъде произволи. Това не трѣбва да става. Ние имаме дълга да дадемъ на тѣзи комисии известни указания, известни ръководни линии, които да имъ служатъ при опредѣляне разбиръ на даваното намаляние.

Тѣзи, които иматъ задължения отъ 2.000 до 1.000.000 л., получаватъ това облекчение, че влизатъ въ Погасителната каса, т. е., че изплащатъ задължението си съ облигации. Отъ тукъ иде най-големото облекчение, което искаме да дадемъ съ този законопроектъ, ако го приемете въ тая форма, въ която сме го предложили на васъ. Когато взехъ да изучавамъ въпроса съ огледъ да изготвя законопроектъ, вниманието ми се спрѣ на следното обстоятелство. Дадени сѣ 5.300.000.000 л. облигации. Отъ тѣхъ 4.000.000.000 л. сѣ въ Земеделската банка, въ популярните банки, въ селскитѣ кооперации и въ частни банки, които облигации нѣма да излѣзатъ на пиятата, защото хората ще ги държатъ и ще чакатъ да получатъ 100%. Оставатъ 1.300.000.000 л. Отъ тѣхъ 500.000.000 л. сѣ постъпили въ Погасителната каса. За изплащане оставатъ около 800.000.000 л. Отъ тѣхъ има обществени фондове най-малко 200.000.000 л. Оставатъ 600.000.000 л. Отъ тѣзи 600.000.000 л. най-малко, предполагамъ, че ще има 200.000.000 л. въ богати хора, защото знаемъ, че има хора, които сѣ купили облигации, за да спекулиратъ съ тѣхъ, за да получатъ 100%. Оставатъ, значи, максимумъ за 400.000.000 л. облигации да излѣзатъ на пазара. Следователно, следъ 3 години можемъ да очакваме облигациите да се покачатъ надъ 90%. На това положение трѣбваше да се търси цѣръ. Ето тукъ е главната ни задача: да намеримъ начинъ да задържимъ облигациите на едно ниско ниво, защото отъ тукъ иде най-големото облекчение за длъжника и то не само за този длъжникъ, който има дългъ до 300.000 л., който получава проценти на намаления, които сѣ по-малко облекчение, но и за длъжника, който има дългъ надъ 1.000.000 л. и който получава много по-големо облекчение — минимумъ 50%. Ето, облигациите бѣха 60%, днесъ сѣ 40% а онзи денъ, на 15 априлъ, номъ се заговори тукъ, паднаха на пазара на 39.20%. Какъ да удържимъ облигациите на това ниво?

Стефанъ Цановъ: Като продължаватъ разискванията по законопроектъ!

Министъръ Никола Йотовъ: Безъ този законопроектъ, който разглеждаме, ще се качатъ.

Прибѣгнахме до следните три срѣдства — отъ васъ зависи дали ще ги одобри или не. Тукъ се направи голѣма критика на законопроектъ въ този пунктъ отъ г-нъ д-ръ Сакаровъ и отъ г-нъ Чобановъ. Първото срѣдство е: при тиража облигациите се плащатъ 70%, а не 100%. Следователно, този, който ще държи облигацията или който ще иска да я купи, ще знае, че нѣма да получи 100%, а ще получи 70% и затова нѣма да дава за нея 80% или повече, а ще даде максимумъ до 70%. Второто срѣдство е — само това може да ни помогне — дава се право на Министерския съветъ да опредѣля лихвения процентъ. Ако въпрѣки това някои кредитни институти или някои частни лица се заядатъ и не искатъ да продаватъ, предвижда се, че Министерския съветъ може да намали лихвения процентъ и по-долу съ целъ облигациите да се държатъ на курсъ по-низъкъ отъ 70%. Предвидено е и още нѣщо. Земеделската банка получава 2% лихва допълнително върху нейните облигации. Тѣзи

2% сега се премахва. Значи, тя няма да получава вече 5%, а както всички други — 3%.

Предвижда се изплащането на облигациите да стане въ 30 години, вмъсто въ 20 години. И това също така ще влияе върху курса на облигациите.

За да се подпомогнат пък Земеделската банка, популярните банки и земеделските кооперации, предвижда се, че на Погасителната каса държавата всъка година е длъжна да дава най-малко 200.000.000 л. и от фонда, образуван по този начин при Погасителната каса, ще се дават субсидии на Земеделската банка, на популярните банки и на земеделските кооперации, съ оглед да не пропаднат тѣ. Предвижда се още тая субсидия като срѣдство да не се покачват облигациите. Ако въпрѣки това облигациите не се явят на пазара, Погасителната каса ще се яви, като, вмъсто да даде тѣзи 200.000.000 л. под формата на субсидии, ще купува облигации по курсъ 70% и ще ги хвърля на пазара на по-ниска цена, за да държи по-низък курсъ на облигациите.

Ето тѣзи срѣдства ще позволят курсът на облигациите да не се качи надъ 50% и курсът на облигациите да е стабилен. Отъ тукъ ще дойде най-големият облекчение за длъжниците, ако, разбира се, това нѣщо се узакони.

Друго облекчение. Трѣбва да се приспадатъ и всички скрити лихви, двойните лихви и т. н.

Г-да народни представители! Особено въ ипотечните задължения на много мѣста има пресмѣтани двойни лихви. При сключването на единъ ипотечен заемъ обикновено дихвата се уговаря за всѣки зноитетъ и се включва вътре. Ако длъжникът не устои на първата вноска, не устои и на втората вноска, взема се изпълнителен листъ за цѣлата сума и започватъ да текатъ нови лихви. Трѣбва да се издирятъ тѣзи лихви. Има незаконни лихви, които трѣбва да се издирятъ. За да може да се направи това, създава се специална процедура, защото досега нѣмаше начинъ да се издирятъ незаконните лихви. Ние предвиждаме, че комисията назначаватъ вещи лица, експертъ-счетоводители, които правятъ издирването и като издирятъ тѣзи лихви и незаконните печалби, ги намаляватъ.

Стефанъ Цановъ: А когато нѣма тевтери?

Министъръ Никола Йотовъ: Това е, когато има тевтери. Когато пък нѣма тевтери, даваме още едно срѣдство — съдебна клетва. По-съвършено срѣдство отъ това, г-да народни представители, нѣма. Който е юристъ, знае, че отъ срѣдствата за доказване най-силното е клетвата. Ще остане и вещото лице. Повече отъ това не можемъ да направимъ. Повече отъ това Богъ може да направи. Ние, хората на земята, не можемъ повече да направимъ. Това казвамъ по поводъ на това, че единъ адвокатъ отъ тая страна (Сочи на лѣво) подхвърля: „Ще даде клетвата“? Хората могатъ това да направятъ. Другото вършатъ боговетѣ.

Драганъ Кисювъ: Г-нъ професоръ Кулевъ въведе това нѣщо.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, недейте прекрѣсва!

Министъръ Никола Йотовъ: Ще Ви отговоря. Вѣрно е, че досега клетвата не е въведена, защото у насъ законътъ за гражданското съдопроизводство казва, че не се допуска решителна клетва за установяването на обстоятелства, които водятъ къмъ установяването на престѣпни обстоятелства. И понеже вземането на незаконни лихви е едно престѣпно обстоятелство, затова съдилищата не допускатъ клетвата, и Вие като адвокатъ не можете да я предлагате. Затова сега предвиждаме съдебна клетва и казваме изрично, че дори и за престѣпни обстоятелства тая клетва може да се предлага. Който иска да поеме отговорностъ, ще я положи. Повече отъ това не можемъ да направимъ. Повече отъ това, казахъ, боговетѣ могатъ да направятъ.

Драганъ Кисювъ: За откриване на активъ, а не за откриване на престѣпление.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Министъръ Никола Йотовъ: На поржчителитѣ се дава едно облекчение, каквото въ никоя страна не е дадено. Г-да народни представители! Поржчителитѣ на всички длъж-

ници, които минаватъ къмъ Погасителната каса, се освобождаватъ напълно отъ всѣкаква отговорностъ. Поржчителитѣ на длъжници отъ категория Б получаватъ същитѣ облекчения, които получаватъ и тѣхнитѣ длъжници.

Още едно друго облекчение създаваме съ закона. Досегашниятъ законъ предвиждаше, че съ облигации предпадно може да плаща длъжникътъ, но трѣбва да изплати единъ минимумъ отъ 15% отъ дълга. Значи, тия, които нѣматъ достатъчно пари и не могатъ да си купятъ облигации въ размѣръ 15% отъ дълга, не могатъ да изплащатъ съ облигации. Това ограничение го премахнахме. И за 1%, и за 2%, и за 3%, и за 5% — колкото пари има — човѣкъ може да си купи облигации и може да плаща дълга си предпадно.

Предвиждаме и друго едно облекчение, все въ разлика отъ досега действащия законъ — отсрочване при бедствия. Досега това го нѣмаше. Досега въ известни случаи можеше да се даде разсрочка, но съ глоба 1% увеличена лихва. Сега при бедствия въ известни райони — напр., градушка, суша или наводнение — за цѣлия районъ ще се дава отсрочване за време, което Погасителната каса намѣри за нужно да определи, безъ да се плаща глоба или лихва презъ това време.

Замѣняваме досегашната възбрана съ законна ипотека. По тоя въпросъ г-нъ проф. Стояновъ запитва каква е разликата между възбраната и законната ипотека.

Петко Стояновъ: Стопанска разлика.

Министъръ Никола Йотовъ: Именно, стопанска — ще Ви кажа. Разликата е тая, че при законната ипотека длъжникътъ може да отчуждава имота. Вие знаете, че при първа ипотека, ако тя е малка и ако лицето има много имотъ, може да му се даде и втора и трета ипотека, може да направи и хирографарно задължение. Така, напр., ако единъ човѣкъ е ималъ имотъ за 500.000 л. и е ималъ задължения за 50.000 л., сега ще може да му се даде и втора ипотека. Ако не плати — имотътъ му ще се изкара на продажъ, Погасителната каса ще си събере вземането и съ остатъка ще се удовлетворятъ другитѣ кредитори. Но при възбраната тоя човѣкъ не разполага съ имота си, нѣма никакъвъ кредитъ. Значи, ние сега даваме възможностъ на всички тия хора, които нѣмаха кредитъ, да иматъ кредитъ. Още повече, че има и друго едно положение, което единъ другъ ораторъ го изпусна изъ предвидъ, или пъкъ не го е знаелъ. То е това, че за комисията било предвидено, че тѣ при произнасянето по облекченията трѣбва да определятъ кой имотъ да остане за Погасителната каса и кой имотъ да остане за другитѣ задължения. Признавамъ, че това нашитѣ комисии навсѣкжде не сж го правили, защото тѣ бѣха неопитни. Въ бъдеще съ окръжни ще се поясни и ще почнатъ да правятъ това. Но дори да не го правятъ, законната ипотека, съ която ние сега замѣняваме досегашната възбрана, г-да народни представители, има това назначение да възвръща кредитоспособността на ония, които я заслужаватъ, които иматъ повече имоти отъ дълга си къмъ Погасителната каса.

Поставихме, че само прѣжитѣ задължения се взематъ предвидъ, за да се определятъ категорията на даденъ длъжникъ. Досега се вземаха предвидъ и прѣжитѣ, и коветнитѣ задължения. Сега оставатъ само прѣжитѣ. Изгодата отъ това, г-да народни представители, за длъжника е много голяма. Досега, ако единъ длъжникъ имаше 800.000 л. прѣки задължения и 400.000 л. коветни, поржчителствени, той минава надъ 1.000.000 л. и не можеше да получи облекчение, не можеше да влѣзе въ Погасителната каса. Сега казваме, че се взематъ предвидъ само прѣжитѣ задължения, значи, той ще влѣзе въ Погасителната каса. Или, напр., ако имаше 250.000 л. прѣки задължения и поржчителски 300.000 л., всичко 550.000 л., досега не можеше да получи процентно намаление, а сега като казваме „прѣки“, той ще мине за длъжникъ отъ 250.000 л., сиречъ подъ 300.000 л. и ще получи на общо основание процентно намаление и всички облекчения, които предвижда законътъ.

Драганъ Кисювъ: И 12% или 15% намаление.

Министъръ Никола Йотовъ: И 50% намаление отъ облигациите.

За наследницитѣ. По досегашния законъ, когато единъ наследодателъ умре и остави дългъ, викаха се всички наследници и дълга го вземаха всички наследници, по който начинъ тѣ минаваха къмъ по-горната категория и не получаваха облекчения, които заслужаваха. Сега предвиждаме наследницитѣ — жената на длъжника и ма-

должниците — да получат същите ония облекчения, които щеше да получи и самият наследодател, ако беше живъ. Така, напр., ако наследодателят е бил земеделец, наследниците сега ще получат облекчението като земеделци. Освен това възприет е принципът дългът да се разпределя между наследниците по равно и всеки наследник ще отговаря за дълга си, неговата категория ще се определи съгледъ на дълга му, а не съгледъ на чужия дълг. Така, ако наследодателят е имал 1 и половина милиона дълг и 5 души наследници, според проекта, последният ще впаднат въ категорията на длъжници от 300.000 л., а по досега действащия законът тй минаваха към категорията на длъжници от 1 и половина милиона лев и не получаваха никакви други облекчения, освен разсрочката.

Предвиждаме, че земеделците ще правят годишно само едно плащане — това е по искане от земеделските задруги — и то на 1 октомври, през осенята, значи, когато земеделецът има пари. И представител на земеделските задруги ще участвува въ комисията, за да може да защитава интересите имъ.

Минчо Драндаревски: Това не е право.

Министър Никола Йотовъ: Право е. Вие нарекохте земеделските задруги партия, а тй не сж партия, но държавна организация.

Минчо Драндаревски: (Казва нйщо).

Председателстващъ Димитър Пешевъ: (Звъни) Седнете си, г. Драндаревски.

Екимъ Екимовъ: Сега ще решава комисия съ представител на задругите, а по-рано дружбите решаваха.

Министър Никола Йотовъ: Премахваг се особените комисии, които действително на нйколко мйста направиха голъми пакости. Особените комисии бйха тия при клоновете на Земеделската банка, въ които нймаше короненъ съдия, а бйха образувани ad hoc, назначени временно, за да свършатъ една работа. И понеже тамъ бйха взети за председатели хора временно, на много мйста тй сж причинили голъми щети на държавата въ лицето на Погасителната каса.

Минаваме към „фондираните доходи“ съ едно изменение на забележката въ чл. 3. Снощи тукъ сж правеше една критика, защо да сж фондираны. Съ това не правимъ нищо друго, г-да народни представители, освенъ че узаконяваме гледището, тълкуването на ревизионната комисия при Погасителната каса. Тя и досега искаше доходите да бждатъ фондираны доходи. Но понеже комисията долу постоянно грйшеха и, въпреки издаваните тълкувания, не всички се подчиняваха на тия тълкувания, ревизионната комисия се отрупваше да гледа дълга като втора инстанция и да ги връща. Сега ние го постановяваме това въ закона, за да го спазватъ всички долу и да не става нужда втората инстанция да се отрупва съ много дълга, неправилно решени поради произволъ на долните комисии. Тукъ снощи г. Марковъ, ако бйше запиталъ да му дамъ обяснения, щбхъ да му ги дамъ, и той щбше да разбере, че това е узаконяване на едно тълкуване, което се прилага и днесъ, и нймаше нужда да приказва по този въпросъ.

Петко Стояновъ: То е неправилно тълкуване, защото законътъ е много по-широкъ.

Министър Никола Йотовъ: Отдълно ще приказваме съ Васъ по този въпросъ, и Вие ще се съгласите, че това е така.

Петко Стояновъ: Азъ поддържамъ същото, което поддържа и г. Марковъ.

Министър Никола Йотовъ: Това значи, че и Вие сте на погрйшенъ пътъ, ако го поддържате. Защото, ако едно лице е направило дългъ и има случайни доходи, ако му дадемъ облекчение, утре отъ къде ще го покримъ? Или пакъ да носи държавата!

Петко Стояновъ: Ще Ви докажа, че сте на кривъ пътъ.

Министър Никола Йотовъ: Същото е и по въпроса за реалните гаранции. Никога не се е приемала друга га-

ранция, освенъ реална гаранция. Това е пакъ едно тълкуване на ревизионната комисия, което ние сега само узаконяваме. И така е било винаги прилагано у насъ.

Но минавамъ на другъ единъ важенъ пунктъ, по който сжщо така нйкон, които въ миналото атакуваха законъ въ този пунктъ, сега дойдоха да го защитятъ. Има наистина хора, които нйкога искатъ да се направи нйщо и като се направи, почватъ пъкъ да го атакуватъ! Това е второто изменение на забележката къмъ чл. 3. Досега бйше казано така: на земеделци и на занаятци, които нйматъ активъ — за първитъ, ако дългътъ е до 75.000 л., а за вторитъ, ако дългътъ е до 40.000 л. — се дава облекчение. Това положение сега се премахва. Тая забележка навремето бйше наречена банкерска забележка и то съ пълно основание. Тая забележка създадоха банкерите, за да могатъ да събератъ несъбираемите вземания, вземанията, които не можеха да реализиратъ нито въ 5%, нито въ 10%. Чрезъ тая забележка държавата биде ощетена съ стотици милиони. Да не казвамъ и другото: че се намбрия и недобросъвестни хора, които инсценираха вземания помежду си. Единъ хитрецъ взема единъ човйкъ отъ улицата, който нйма нищо, и му казва: ти ще дадешъ заявление, че имашъ да ми давашъ 70.000 л., ние вземемъ облигации и ще ги раздължимъ. И тоя господинъ дава заявление, че има дългъ 70.000 л. като земеделецъ и, разбира се, щомъ като е земеделецъ безъ активъ, не се гледа нищо, дава му се облекчение и държавата плаща на кредитора 70.000 л. облигации. Значи 70.000 л. облигации хората си ги раздължатъ поразно, а държавата ги плаща.

Христо Мирски: Такива случаи има малко.

Министър Никола Йотовъ: Не малко, а много — ние имаме сведения за тйхъ.

Г-да народни представители! И частни кредитори и банки по тая забележка събраха вземания, които тй бйха отписали отъ теверите си. Когато единъ дължникъ нйма нищо, кредиторътъ е готовъ да му върне изпълнителния листъ, вмйсто за 50.000 л., за 5.000 л. и даже за 2.000 л. Това е животътъ, защото иначе и тйхъ не може да вземе. А ние какво направихме? Отидохме и имъ дадохме облигации, за да обератъ държавата.

Драганъ Кисювъ: Коя е тая будала, която е раздала облигации така?

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Правя Ви бележка, г. Кисювъ.

Министър Никола Йотовъ: Дори и популярните банки събраха окъ до 30% отъ тйхните несъбираеми вземания по тази забележка. Има случаи, където тй си взеха несъбираемите вземания.

Драганъ Кисювъ: Само петъ такива случая има.

Министър Никола Йотовъ: Много сж.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: (Звъни). Г-нъ Кисювъ! Правя Ви втора бележка. Ако Ви направя трета бележка, ще приложя правилника.

Министър Никола Йотовъ: Въ връзка съ това изменение е новиятъ институтъ за очистиането. Единъ човйкъ, който нйма нищо и отъ когото кредиторътъ нйма да получи нищо, защо държавата да плаща на кредитора? Щомъ тоя господинъ нйма нищо, ще се яви предъ окълийския съдия, ще си положи клетвата, че нйма нищо и дългътъ на кредитора е заличенъ. Това правимъ — да го понесе кредиторътъ, защото той вече е загубилъ тоя дългъ, и безъ това не може да го вземе. Помислете здраво върху това и ще видите, че то е справедливото. Търсете справедливостта по тия въпроси и оставете демагогията и закачките настрана.

Еню Поповъ: Съ поржчителитъ какво става?

Министър Никола Йотовъ: Поржчителитъ на общо основание, ако иматъ право на облекчения, ще си ги получатъ.

Г-да народни представители! Това сж облекченията, които правимъ на длъжниците по чл. 14, буква А. Виждате единъ редъ отъ нови облекчения, надъ 18, които се правятъ съ новия законъ въ сравнение съ стария.

Облекченията на длъжниците по буква Б. Досега ние се даваше разсрочка отъ една до 8 години съ 7% лихва. Сега ние даваме разсрочка 10 години съ лихва 6%.

Ипотечните задължения на земеделците-стопани се облекчават, както другите им задължения, а ипотечните задължения на другите длъжници се облекчават както хипотекарните задължения по букаа Б на чл. 14 — 10 години разсрочка с 6% лихва.

Но тук се каза: иска се съгласието на кредитора! Нанстина има един такъв текст в чл. 9, но този, който го е чел, не го е дочел. Казано е по-долу, че ако кредиторът не даде съгласието си, въпреки това, се дава разсрочка 10 години с 6% лихва. Но съгласието е за нещо друго. Ако той, който говореше, беше прочел текста до края, щеше да го разбере.

Петко Стояновъ: Бай, Георги Марковъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Да.

Петко Стояновъ: Той го е чел хубаво.

Министъръ Никола Йотовъ: Ще ви кажа какво е челъ. — Това го направих по искане на ипотекарните длъжници, г-да, защото те имат интерес от него. Вие ще видите, че ведната по-надолу се казва: ако кредиторът не е съгласен, не се дава облекчение на общо основание, но с продаване на ипотекирания имотъ за ипотечния дългъ, макаръ дългът да не е погасен, освобождава се ипотекарният длъжник от остатъка на дълга и другият му неипотекирания имотъ не може да се продаде. Затуй дойдох да ме молят ипотекарните длъжници — да оставя това положение, което съществува в сегашния законъ, и затова съм го оставилъ.

Ето защо, ако беше прочетена до края ал. 2 на чл. 9, нямаше да ми се прави това възражение: махнете това постановление! Ако искате да го махнем, съгласен съм, но ще запоставите ипотекарните длъжници, защото ако на единъ длъжник се продаде ипотекирания имотъ и се покрие 15% от дълга му, утре ще го гонят за остатъка от дълга. Това е, което не е прочетено на края и което е най-важното.

Казва се от някои: сложна процедура! И г-нъ професорът казва: сложна процедура! Чакайте, г-да! По-проста процедура може ли да има от тая: една комисия се произнася; явява се или не се явява кредиторът, гледа се дългът. По-проста процедура от тая не може да има. А безъ процедура не може. Г-нъ професорът казва: който има до 200 декара земя, ще получи облекчение. Аз съм съгласен. Също така, който има до 500 хиляди лева дългъ. Значи, г-нъ професорът предлага, че ще има категории длъжници. Е добре, щом ще има категории длъжници, кой ще каже кой длъжникъ към коя категория принадлежи? Нами трябва нѣкой да каже това? Г-нъ професорът казва: законътъ ще определи това. Законътъ ще даде определението, както законътъ определя, напр., че кражба е това и това, убийство е това и това, но трябва да има единъ съдъ, който да каже кой е извършилъ кражба, кой е извършилъ убийство и кой не е извършилъ. Тукъ трябва една комисия или единъ съдъ, които да кажатъ кой длъжникъ въ коя категория влиза, кой има до 200 декара и кой има надъ 200 декара. Г-нъ професорът казва, че ще отговори по този въпросъ, но не отговори. А безъ процедура не може. Г-да! Тукъ се предлага само една инстанция. Тая процедура е най-простата. По-проста отъ нея не може да има.

Предвиждаме, г-да народни представители, по право облекчение за ипотекарните длъжници. Това пакъ ипотекарните длъжници го искаха. Има ипотекарни и други длъжници, които знаят, че има смѣтани двойни незаконни лихви и искатъ да имъ се намалятъ. Тѣ ни казаха: г-нъ министре, ние искаме да се намалятъ тия лихви. Затуй предвиждаме ипотекарните длъжници по право да получатъ облекчение. Ако смѣтатъ, че има незаконни или двойни лихви — това е казано въ проекта — ведната тѣ могатъ да сезиратъ комисията. Значи, принципътъ е да се получатъ облекчения по право. Ако нѣкой ипотекаренъ длъжникъ смѣта, че трябва да иска намаляние на лихвата, може да отнесе въпроса въ комисията и да получи отъ нея удовлетворение на законните си претенции.

Ето, това е най-простата процедура. По-проста процедура отъ тая не може да има. За всички човѣкъ, който разбира тия въпроси, по-простата процедура значи: да не се плаща нищо. Само ако кажемъ, че се опрощаватъ задълженията, само тогава можемъ да имаме по-проста процедура отъ тая, която предвиждаме.

Петко Стояновъ: Азъ ще ви предложа по-проста.

Министъръ Никола Йотовъ: Да, да, предложете я и ще я приемемъ, г-нъ Стояновъ.

Дохождамъ на другъ единъ въпросъ, който е малко парливъ, защото има хора, които поддържатъ и други мнения — въпросътъ дали датата 31 януарий 1931 г. да остане или да се предвиди по-късна дата. Единъ казаха да бъде до края на 1932 г., други до края на 1934 г. Азъ имамъ изложение, въ което се иска да бъде до 31 януарий 1939 г. Други искатъ до 1938 г., трети — до 1936 г.

Йосифъ Разсукановъ: До 1940 г.!

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Датата, която се поставя като настѣпление на кризата, не е капризъ на моя или оная нито може да бъде предметъ на хрумване на нѣкого. До тая дата трябва да се дойде по единъ логиченъ пътъ, тая дата трябва да се определи по логиченъ пътъ. Принципътъ е — това е било въ всички времена и въ всички народи, съ оная изключения, за които говори г-нъ Стояновъ, за братята Гракхи и за Солонъ въ стара Гърция — че всѣко посто задължение трябва да се изпълнява. Безъ този принципъ нѣма правенъ редъ, нѣма общество, нѣма държава. Онова, което каза г-нъ Стефанъ Цановъ — че въ България трябва да се предвиди, че за дългъ и да данѣкъ имотъ да не се продава — това никога не е било въ свѣта и нѣма да бъде, защото то значи да нѣма държава, защото законъ безъ санкции не е законъ, защото, ако не се продаватъ имоти, никой нѣма да плаща, защото никой нѣма да се страхува. Така че този е принципътъ.

Стефанъ Цановъ: Но на безценица да не се продава.

Министъръ Никола Йотовъ: То е записано въ дневниците. Не сте казали „на безценица“. Азъ ви слушахъ много добре, това е записано.

Защо, г-да народни представители, предвиждаме отстъпление отъ този принципъ — че всѣки дългъ трябва да се изплаща. Защо въ този законопроектъ отстъпваме отъ този голѣмъ правенъ принципъ? Защото приемаме, че настѣпва една страшна криза отъ значение на форсѣ мажоръ, обстоятелство, което изненада и най-предвидливите и обръка смѣтките имъ, защото се измѣни конюнктурата и тѣ не могатъ вече да посрѣцатъ задълженията, направени при нормална конюнктура, при новата конюнктура, коренно различна отъ първата.

Тогава кой ще бъде моментътъ, до който ще облекчаваме задълженията? Всички задължения, които сѣ сключени въ нормално време, преди да настѣпва кризата, ще трябва да получатъ облекчение. Всички задължения, сключени отъ момента на настѣпване на кризата наанасамъ, нѣма въ право на облекчение, защото който ги е сключилъ, е знаелъ, че ги сключва вече при една стопанска криза. Той познава вече положението, той не е изненаданъ.

Димитъръ Търкалановъ: Не е настѣпвалъ въ единъ моментъ кризата. Съ моментъ не става тая работа — до 31 януарий 1931 г.!

Министъръ Никола Йотовъ: Азъ още не съмъ казалъ момента. Ще го кажа. Слушайте ме, ще го кажа.

Димитъръ Търкалановъ: Слушамъ Ви много добре, но вие ни се карате.

Министъръ Никола Йотовъ: Датата не съмъ казалъ, ще я кажа.

Димитъръ Търкалановъ: Нѣма защо да ни се карате.

Министъръ Никола Йотовъ: Не ви се карамъ, но не ме прекъсвайте. Азъ съмъ изморенъ. Освенъ това азъ искамъ да говоря по-високо, за да ме чувате всички. Азъ не мърморя на носа си, а това изморява, съгласете се.

Значи, всички задължения, които сѣ сключени следъ момента на настѣпване на кризата, нѣма въ основание да получатъ облекчение.

Петко Стояновъ: Но кризата не е минала

Министъръ Никола Йотовъ: Кой е моментътъ на настѣпване на кризата? Казва се, че кризата не е настѣпила въ единъ денъ. Вѣрно е, но всѣки, който работи съ законъ, знае, че трябва да се определи единъ денъ за граница. Единъ младежъ на 20 години, 11 месеца и 29 дена е малолѣтенъ и само единъ денъ следъ туй става пълнолѣ-

теж. Той за една нощ не става изпълнител, но въпреки това не може да бъде другояче. Една дата трябва да има. И ние трябва да поставим една дата. Коя дата да поставим? По първия въпрос — след тази дата да не се дават облекчения — се съгласихме, но тук се намършиха депутати, които казват: да, но кризата продължава. Да, кризата продължава не до 1932 г., до 1937 г., продължава и до днес. Но това не значи, че и до днес трябва да дадем облекчение. Нека се разбере, че задълженията, сключени до момента на настъпване на кризата, се облекчават. Кой е този момент, когато настъпи кризата? Кризата у нас, г-да народни представители, настъпи през 1930 г. И ще ви кажа защо. През лятото на 1930 г. за пръв път у нас силно паднаха цените на земеделските произведения и затова тогава се заговори за борба срещу падане цените на земеделските произведения. Ако си спомните, през цялата есен на 1930 г. се обсъждаше въпросът за създаване един институт за борба с тази криза. Тогава се създаде Дирекцията на храноизноса съгласно закона от 26 декември 1930 г., а беше разисквано създаването й месеци по-рано. Значи, с един законодателен акт у нас е определено вече, че кризата е настъпила. Щом като е създаден закон за борба срещу настъпващата земеделска криза, значи, тя е настъпила; значи, на 26 декември 1930 г. кризата е настъпила, за да имаме един закон за борба с нея. Ние не можем да турим 26 декември 1930 г., а туряме 5 дена по-късно, 1 януари 1931 г., закръгляваме датата. Това е едно от съображенията да се постави и въ законопроекта датата 1 януари 1931 г. Но само това ли е? Вземете Гичевия закон, вземете Върбеновия закон, вземете Мушановия закон, вземете закона на Кимонъ Георгиев — все тази е датата. Защото, г-да, тя не е случайна, не е поставена по хрумване. И тогава не е повдигаше въпрос за друга дата. Никой не искаше по-късна дата, защото аслж тогава настъпи кризата.

Г-да народни представители! Отместването на тази дата не може да се поддържа и по друга причина. Има едно съображение на практичност, което не позволява отместването на тази дата. Има 210 хиляди решени вече дъла. Ако речем да измествим датата — защото сж облекчавани задълженията до тази дата, а след тази дата не сж — то значи да почнем да ревизираме всички дъла, които сж свършени: то значи 5-годишен труд и може би над 100 милиона лева да отидат на вѣтъра и да почнем наново да държим цялѣя стопански живот въ едно безплѣтие, въ една неуредица, въ една несигурност. Това не може да се поддържа.

Има и друго съображение пакъ на практичност, а то е, че ще се засѣгатъ най-много Българската земеделска и кооперативна банка, популярните банки и земеделските кооперации. Г-да народни представители! Ще спра вниманието ви на едни цифри, за да видите кой се е явилъ въ това време на криза да спасява българския земеделец, българския търговец и българския занаятчия. Частните банки за времето отъ 1929 г. до 1933 г. прибиратъ отъ пласментитъ си 3.176.000.000 л. Презъ 1929 г. иматъ пласментъ 6.193.000.000 л. и като настѣпва кризата затѣгатъ кредита, прибиратъ една частъ отъ него и остава пласментъ 3.017.000.000 л. Значи, прибрали сж презъ тия тежки години 3.176.000.000 л. А въ това време се явява тукъ на помощъ Земеделската банка, популярните банки и кооперациите. Земеделската банка презъ това време отпуска 1.885.000.000 л.; популярните банки отпускатъ 327.000.000 л.; Съюзътъ на популярните банки — 36.000.000 л. и земеделските кредитни кооперации — 271.000.000 л. Значи, отпускатъ тия суми, които сж изтеглени отъ частните банки, за да спасятъ стопанствата. И сега, когато трябва да облекчаваме, нѣма ли да злоупотавимъ тия банки и утре държавата да ги спасява? Нѣма ли да хвърлимъ върху гърба на държавата нѣколко милиарди лева незаслужено за едни хора, които сж сключвали задължения, когато сж знаели, че ги сключватъ презъ време на криза? Но има и още едно съображение, съображение на справедливостъ. Ами който взе пари презъ 1931, 1932 и 1933 г., съ тия пари не купуваше ли 3 л. житото и 2 л. гроздето? Той не купуваше 7—8 л. жито и по 8—10 л. грозде, а купуваше всичко по-евтино. Той е взелъ вече една ценна пара, купилъ е повече стоки съ нея и толкова ще върне. Ами тоя, който е далъ паритъ, нали ги е получилъ отъ 2—3 л. житото и 2 л. грозде? Ами единъ пътъ този човѣкъ, убитъ отъ спадането на ценитъ, трябва ли още единъ пътъ да го засегнемъ, да му вземемъ и това, което е далъ? Вие виждате, че нѣма и елементарна доза на справедливостъ, ако направимъ това. Отъ каква гледна точка може да се поддържа това? Може да се поддържа отъ гледна точка да ударятъ нѣкои известни келепирѣ,

защото има днесъ келепирджии, зная ги, писахъ въ пресата, говорихъ и тукъ за тѣхъ.

Задълженията отъ преди 1 януари 1931 г., които сж подновени, се ползватъ отъ облекчение по досегашния законъ, макаръ и несправедливо. Ние предлагаме въ § 1: „Задълженията, възникнали следъ 1 януари 1931 г. до 7 августъ 1934 г., се облекчаватъ, ако длѣжникътъ ги е поелъ за погасяване на свои задължения, произхождатъ преди 1 януари 1931 г. и доколкото сж употребени за това. Установяването на тия обстоятелства става само съ писмени доказателства“. Ние не създаваме нѣщо ново. Това не сж новирани задължения, а сж така нареченитъ въ Гърция замѣстени задължения. Новацията, съгласно чл. 172 отъ закона за задълженията и договоритъ, е съвсемъ друго нѣщо, а задълженията, предвидени въ § 1, сж нови задължения, които замѣстватъ старитъ — г. е. длѣжникътъ заема отъ едно мѣсто пари, за да си плати дѣлта на друго мѣсто. Ние приемаме по законопроекта тия замѣстени задължения да се облекчатъ, макаръ че не е много основателно, за да падне единствениятъ аргументъ на тия г-да, които казватъ, че съ новитъ задължения сж платили стари задължения. Но ние казваме въ § 1: ще го докажете, защото въ правния животъ нищо не се получава по поискване, а следъ доказване. Възражавате: искате писмени доказателства. Да, защото, съгласно нашия законъ за гражданското сѣдопроизводство, чл. 171, п. 3, за договори надъ 5.000 л. ние искаме писмени доказателства. Защо? Защото има лѣжесвидетели въ тази страна. Това бѣше мотивътъ да се искатъ писмени доказателства. И ако за голѣми задължения позволите да се установяватъ съ свидетели, ще подхвърлятъ по нѣколко хиляди лева на тия свидетели, и тѣ ще излѣзатъ да лѣжатъ и да увреждатъ интереситъ на частните лица и на държавата. Тукъ се касае за стотици милиони лева. Какъ ще оставите съ свидетели да се установятъ тия обстоятелства, когато споредъ нашата правна система вземания надъ 5.000 л. се установяватъ съ писмени доказателства? Това, което е поставено, да се искатъ писмени доказателства, е въ пълно съгласие съ правната ни система. То не е отклонение отъ нея. Който не познава правната ни система, може да се чуди защо е поставено това положение въ законопроекта. (Възражения)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Зѣтти)

Министъръ Никола Йотовъ: Сега се казва, че законопроектътъ е ограничителенъ, защото е определено, че тия задължения се ползватъ отъ облекчение, ако сж сключени до едни коя дата, а следъ тази дата не се ползватъ. Ами, г-да народни представители, коя е датата, която е поставена? 7 августъ 1931 г. А последниятъ законъ е отъ 7 августъ 1934 г. Той е визиравъ задължения до тази дата, а не следъ тази дата. Азъ поставямъ сжщата дата. Господинътъ, който говорѣше, ако бѣше обърналъ внимание на това, нѣмаше да постави този въпросъ.

Ама казва се, че законопроектътъ билъ ограниченъ, защото и за новирани задължения се искатъ писмени доказателства. За тѣхъ сж остава стариятъ текстъ. Ако го прочетете, ще видите, че нищо не е измѣнено.

Вѣтъ отъ това, г-да народни представители, и социално съображение не може да се намѣри за поддържане на тази теза — отмѣстване на датата. Защото не се дава облекчение само на бедни длѣжници, а се дава и на по-сѣстоятелни длѣжници; и не се дава облекчение само спрямо богати кредитори, а се дава облекчение и спрямо бедни кредитори. И тукъ югославянскиятъ законъ е правъ, когато казва, че трябва да се прещенява положението из длѣжника и на кредитора. Защото за нѣкои г-да тукъ, макаръ и малцина, длѣжникъ значи нещастенъ, беденъ човѣкъ, а кредиторъ значи богатъ човѣкъ. А истината е друга: кредитори има и богати, и много бедни хора. Всѣки вложител на 2.000 л. въ Спестовната каса е кредиторъ; всѣки който е работилъ като слуга на своя чорбаджия, е кредиторъ, а пъкъ има и длѣжници богати хора. Ами сто тия лица, които иматъ по за 10 милиона лева имотъ, а 2—3 милиона лева дългъ, тѣ сж богати, а сж длѣжници. Ето какви длѣжници има. И азъ асжл на времето се чудѣхъ на една карикатура на нашия карикатуристъ г-нъ Бешковъ, който е много духовитъ — „Вѣлчо Кредиторовъ и Овчо Дебиторъ“. Въ това време се гледаше единъ процесъ за облекчение, при който длѣжникътъ бѣше тютюнотърговецъ-експортѣръ, единъ тѣлстъ човѣкъ, кубаво облѣченъ, който по прѣстѣитъ си имаше прѣстени за 150 хиляди лева, а насреща му имаше 60—70 души бедни селяни съ подрани царвули и окъсани дрехи, тютюнопроизводители, на които той бѣше взелъ тютюна. Това

бъха кредиторитѣ — вълци, които щѣха да изядатъ длъжника тютюневъ експортъорѣ! Трѣбва да обсъждаме нѣщата. Има кредитори бедни, има кредитори богати: има длъжници бедни, има длъжници богати. Така не може да се обобщава, както вие обобщавате.

Г-да народни представители! Говорѣше се много за новата алинея къмъ чл. 14, буква А, точка г, а именно: да не получаватъ процентно намаляние, но да ползуватъ всички други облекчения длъжниците, които иматъ 150 хиляди лева чистъ активъ, т. е., следъ като се спадне пасивътъ отъ актива, да остане 150 хиляди лева активъ. Може, г-да народни представители, тази сума да я измѣните. Азъ я поставямъ само като начало. Защо? Защото комисиятъ нѣмаха никакво указание и имаше скандални случаи. Имаше случай, на единъ човѣкъ съ 1 милионъ лева имотъ да му се дава облекчение за задължение отъ 50 хиляди лева, а на другъ съ 150 хиляди лева имотъ и съ 2 хиляди лева задължение да не му се дава облекчение, понеже го смѣтатъ за богатъ. Понеже може да станатъ пакъ грѣшки, трѣбва да дадемъ указание на комисиятъ въ това отношение. Ако искате да увеличите размѣра на актива, може да направите това. Въ комисията този въпросъ ще се разисква. Азъ поставихъ тая сума като начало, защото трѣбва да има въ закона известни указания, известни директиви за комисиятъ, отъ които да се ръководятъ, за да нѣма произволи и голѣми грѣшки. Всичко това ми е подсказано отъ опита и затова съмъ го поставилъ.

Съ законопроекта се предвижда даване възможностъ за облекчение на нова категория длъжници. Кои сѣ? Първо, всички, които поради тѣхно опущение или поради прѣстѣпна агитация навремето не бѣха подали молби за облекчение; второ, всички, които бѣха подали молби, но молбитѣ имъ бѣха върнати или оставени безъ движение, поради нѣкои дефекти, или прекратени, поради това, че длъжниците не сѣ явили. Сега предвиждамъ, че и да не се яви длъжникътъ, не се прекратява производството. На всички, които бѣха поискали облекчение по буква А и имъ е отказано, никакъ не имъ е дадено, или имъ е дадено по буква Б или В, сега могатъ да подадатъ наново молба за облекчение. Не могатъ да подаватъ молба за облекчение само тия, които сѣ поискали облекчение по буква А и сѣ получили такова. Тѣ сѣ 210 хиляди души. За тѣхъ въпросътъ е разрешенъ, но нова разсрочка е наложена, за да се направи преизчисление на задължението имъ отъ Погасителната каса. По такъвъ начинъ тя се освобождава отъ голѣмото число длъжници, а ще остане да се занимава съ новитѣ, които едва ли ще бждатъ половината отъ тия, които сѣ вече облекчени. Получилитѣ облекчения по буква Б и В нѣма защо да подаватъ молби, на тѣхъ автоматически ще се даде облекчението и разсрочкитѣ, които предвижда новиятъ законъ.

Председателствуващъ Димитѣръ Пешевъ: Давамъ 10 минути отидихъ.

(Следъ отидиха)

Председателствуващъ Димитѣръ Пешевъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата г-нъ министѣрътъ на правосъдието.

Министѣръ Никола Йотовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Друга една съществена материя, която се засѣга съ законопроекта, това е унищожението на публичнитѣ продажби, станали отъ 1 януарий 1931 г. досега. Унищожаватъ се продажбитѣ, станали за задължения, както до 1 януарий 1931 г., така и следъ тази дата. Защо е постановено това? Мотивътъ за унищожението на продажбитѣ е този, че следъ настѣпването на кризата, 1 януарий 1931 г., не сѣ явявали на публичнитѣ продажби купувачи предвидъ на кризата, предвидъ на стѣсненото парично положение, и продаванитѣ имоти на публиченъ търгъ не сѣ могли да намѣрятъ своята действителна цена. Не е важно по какво задължение е станала продажбата, дали по старо, или по ново. Мотивътъ за унищожението на продажбата е този, че имотътъ, поради настѣпилата криза, не е намѣрилъ цената, която той заслужава. Затова е казано, че не е важно, какво е задължението, старо или ново.

Разграничаватъ се нѣколко случая. Първо, когато имотътъ е възложенъ на кредитора по взыскането на взыскателя. Ако е възложенъ имотътъ на кредитора и този кредиторъ не е платилъ суми на други присѣдинени кредитори, тогава имотътъ чисто и просто се връща на длъжника съ една безплатна и много бърза процедура; не се ходи въ съда, а просто, следъ като длъжникътъ представи на съдията-изпълнител само едно удостовѣ-

рение, че е вписалъ записка за унищожението на продажбата, той се въвежда въ владение на имота, а пъкъ кредиторътъ остава кредиторъ на общо основание и длъжникътъ на общо основание може да поиска облекчение съгласно този законъ, ако отговаря на неговитѣ условия. Ако длъжникътъ попада въ Погасителната каса, неговото задължение ще мине къмъ Погасителната каса, кредиторътъ ще получи облигации и съ това се изчерпва въпросътъ. Ако задължението е надъ единъ милионъ лева и не може да влѣзе въ Погасителната каса, тогава ще ползува 10 години разсрочка и 6% лихва, и като прави редовно своитѣ вноски, имотътъ ще остане въ неговитѣ ръце. Това е случаятъ, когато имотътъ е още въ ръцетѣ на кредитора.

Втори случай, когато кредиторътъ е продалъ имота на трето лице и го е продалъ на една висока цена спечелилъ е. Тогава печалбата, която е реализиралъ, се връща на длъжника безъ 20%. Значи, това става, ако при втората продажба е получена цена 20% повече. Напр., имотътъ е купенъ за 100.000 л. на публиченъ търгъ, а е продаденъ надъ 120.000 л. Ако е до 20% разликата, тази сума не се връща, защото тя е сума, която отива обикновено по продажбата, за данъци и пр. Щомъ е надъ 20%, сумата се връща. Това положение го намѣрихъ въ германския законъ и отъ тамъ го взехъ. Действително, то е справедливо. На единъ кредиторъ е възложенъ имотътъ на длъжника на безценица, веднага той го продава на двойна и тройна цена, съ една голѣма печалба. Тази печалба той съ нищо не е заслужилъ, реализиралъ я е благодарение на стѣсненото положение на длъжника и той трѣбва да я върне въ неговия патримониумъ. И затова казваме: връща сумата.

Трети случай, когато имотътъ е възложенъ на единъ кредиторъ, а този кредиторъ е далъ суми на други присѣдинени кредитори. Тогава пакъ има унищожение, но то вече е по съдебенъ редъ, като въ една година длъжникътъ може да поиска унищожението, но трѣбва да плати на кредитора сумитѣ, които той е далъ на другитѣ кредитори, защото съ нищо не е виновенъ кредиторътъ, който е платилъ суми на други кредитори, за да тегли. Ако пъкъ имотътъ е продаденъ отъ кредитора, пакъ по същия начинъ се постѣпва, както при втория случай, ако печалбата е надъ 20%. Ако имотътъ е възложенъ на трето лице, тогава пакъ се унищожаватъ продажбата, но въ срокъ една година, чрезъ искъ по съдебенъ редъ и срещу заплащане на сумата, за която е продаденъ и при заплащане на разсрочкитѣ по продажбата, т. е. така наречениятъ институтъ въ правото *laesio enormis*, чрезмѣрна повреда, който нѣма приложение за публичнитѣ продажби, а за обикновенитѣ продажби. Сега го въвеждаме и за публичнитѣ продажби. Едногодишниятъ срокъ се брои отъ влизане на закона въ сила. Ако това трето лице е продало имота на друго трето лице съ печалба надъ 20% — значи, явилъ се е на публиченъ търгъ и е взело имота на безценица и го е продало на голѣма цена, реализирало е съ нищо неоправдана печалба — то е длъжно печалбата надъ 20% да предаде на длъжника, т. е. да я върне въ патримониума, въ имуществото на длъжника.

Ето това е, сбито казано, материята по унищожаването на публичнитѣ продажби. Нѣкои нарекоха тѣзи положения болшевишки. Вѣрно е, че това сѣ революционни положения, но времената сѣ такива, че ние не можемъ да вървимъ по старитѣ отѣпкани правни пѣтища, а трѣбва да направимъ нѣщо, за да възстановимъ нарушената правда, крещящата за възмездие правда въ известни случаи.

Недѣлко Атанасовъ: Г-нъ министре! Единъ въпросъ. Какъ може кредиторътъ да връща пари.

Министѣръ Никола Йотовъ: Моля Ви се, г-нъ Недѣлко Атанасовъ, нѣма да Ви отговарямъ. Слушайте ме. Нѣма да се разправямъ повече съ Васъ.

Минавамъ къмъ една нова глава въ законопроекта — очистване на задълженията. Разпоредбитѣ на тая глава се отнасятъ за длъжниците, които или нѣматъ никакъв активъ, или иматъ активъ по-малкъ отъ половината на пасива и не могатъ да се ползуватъ отъ облекчения по закона, безъ ограничение за професията на длъжниците и безъ ограничение размѣра на задължението. Могатъ да иматъ задължения и за милиони. Въвеждаме този институтъ, защото има чѣла редица стопански деятелности, право или криво, било предимно поради стопанската криза, било поради други причини, сѣ объркали

сметките си, задължили са извънредно много и не могат нищо да плащат. Азъ познавамъ, напр., единъ човѣкъ, който казва така: „Какъвто и облекчителенъ законъ да прокарате, не ще ми помогнете, защото не мога да платя дори 1%. Той дължи 10 милиона лева, по 1% — прави 100.000 л., а той не може да плати и 5.000 л. Такъвъ човѣкъ ще трѣбва да го освободимъ отъ задълженията му, защото и кредиторитѣ нѣматъ никаква възможност да събиратъ несъбираеми вземания. Затуй измѣнихме и забелжката въ чл. 3 на сегашния законъ. Съ това измѣнение, задълженията до 75.000 л. на земеделци-стопани и до 40.000 л. на занаятчий, които нѣматъ активъ, не ще ги плаща държавата, а ще ги понасятъ кредиторитѣ, които и безъ това не могатъ да ги събератъ. И тѣзи длъжници ще влѣзатъ тукъ. Длъжниците, които нѣматъ активъ, ще подадатъ заявления до околийския съдия, ще кажатъ, какви задължения иматъ, и ще положатъ клетва, че нѣматъ имоти на свое и на чуждо име. Днесъ много е развитъ единъ капазанлъкъ, така наречената симуляция: длъжници разполагатъ съ имоти на стойностъ 500.000 л., 1.000.000 л., като съ ги прехвърлили на женитѣ си, на братята си, на близкитѣ си, получили пълномощия отъ тѣхъ, работятъ, печелятъ, скандализиратъ обществото, ядатъ на хората паритѣ и последнитѣ не могатъ да получатъ удовлетворение. На това трѣбва да се тури край. Значи длъжникъ, който нѣма активъ, ще положи клетва, че нѣма скрити имоти подъ чуждо име. На такъвъ длъжникъ се продаватъ имотитѣ, които има, като се запазятъ, обаче, челяднитѣ имоти, защото се предвижда да се спазватъ чл. чл. 666, 781 и 782 отъ закона за гражданското съдопроизводство, а само разликата се продава. Предвидено е всичко това да стане служебно, безъ никакви разноси. Ако остане нѣщо, разпредѣля се между кредиторитѣ. Ако не остане нищо, кредиторитѣ не получаватъ нищо и длъжникътъ се смѣта освободенъ отъ дълговетѣ си. Длъжникътъ, макаръ и да е платилъ 1—2—3—5%, смѣта се очистенъ отъ задълженията и може да работи свободно. Сега на такъвъ човѣкъ никой отъ близкитѣ или приятелитѣ му не смѣе да даде пари, за да захване работа. А има способни хора, които, очистени отъ задълженията си, ще могатъ да почнатъ работа, да гледатъ децата си, да печелятъ и да плащатъ новитѣ си задължения. Сега, обаче, никой не имъ дава пари, защото ако имъ даде, старитѣ кредитори ще посегнатъ да ги взематъ. Като се предвижда това, че старитѣ кредитори не могатъ да действуватъ спрямо такъвъ длъжникъ, когато му се даде новъ кредитъ, той може да работи и отъ стопански мъртвецъ да се съживи, да стане деенъ стопански членъ на обществото.

Йорданъ Русевъ: Г-нъ министре! Ако е членъ на кооперативно кредитно учреждение и дължи 40.000 л., какъ ще може да се очисти? Нали ще бѣде въ вреда на кооперацията?

Министъръ Никола Йотовъ: Въ комисията ще Ви обясня и това. Има го въ закона. Ако го прочетете, ще видите какъ.

Исключватъ се тѣзи, които иматъ заплати, пенсии или ренти, защото тѣ ще плащатъ задълженията си съ заплатитѣ, пенситѣ или рентитѣ си. Тукъ нѣкои подхвърлиха: „Какъ тъй единъ чиновникъ да плаща!“ Той е правилъ дългъ — ще плаща. Той не може да се ползува отъ това положение, защото законътъ за гражданското съдопроизводство го записва, като въ чл. 757 предвижда, че му се удържа отъ 1/4 до 1/2 отъ заплатата. Следователно, той е защитенъ, нему се остави възможностъ да живѣе. Той не е стопански деятель, за да се освободи да развива стопанска дейностъ.

Драганъ Кисювъ: Ами ако е работникъ-месечаръ?

Министъръ Никола Йотовъ: Такива работници не са постановени. За тѣхъ можемъ да направимъ едно изключение.

Предвижда се едно положение, противъ което също така се вика. До 10 години никой не може да посегне на такъвъ длъжникъ, но следъ 10 години, ако длъжникътъ е спечелилъ, е забогатѣлъ и може да си плати дълговетѣ, той ще трѣбва да ги плаща, и то безъ лихвитѣ, ще плаща само главницата, щомъ кредиторитѣ поискатъ това въ срокъ отъ една година. Нѣкои викатъ и противъ това. Но справедливо ли ще бѣде, г-да народни представители, ако длъжникътъ следъ 10 години, като съ го

оставили свободенъ, стане богатъ, да не плати поне главницата на тѣзи, на които е взелъ паритѣ? Нѣма да бѣде справедливо, и затова се предвижда, че той ще плаща, ако забогатѣе. Ако не забогатѣе, нѣма да плаща. При това предвижда се да се възползуватъ кредиторитѣ отъ това си право въ срокъ отъ 1 година. Ако въ този срокъ не се установи, че длъжникътъ е забогатѣлъ, той нѣма да плаща. Същото положение се предвижда и въ случая, когато пѣкой длъжникъ получи имоти по безвъзмезденъ начинъ. Има много хора, г-да народни представители, които съ дали пари на синоветѣ, като съ смѣтали, че бащитѣ имъ съ богати и утре ще имъ оставятъ наследство. Нѣкой има да дава 10-30-50 хиляди лева, дадени му, защото е богаташки синъ. Защо той утре, като получи наследство, да кажемъ 1.000.000 л., да не си плати дълга? Затуй се предвижда, че който получи имоти по безвъзмезденъ начинъ, ще трѣбва да плаща задълженията си.

За търговцитѣ, обявени въ несъстоятелностъ отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на закона въ сила, се предвижда възстановяване въ права, ако не съ осѣдени за умишленъ банкрутъ — значи, ако съ изпаднали въ несъстоятелностъ по непредпазливостъ. Защо изключваме умишления банкрутъ? Можемъ ли да възстановимъ въ права хора, които съзнателно съ направили разни машинации, за да обератъ своитѣ кредитори? Единъ хлѣбъ да открадне човѣкъ, ние го съдимъ, а камо-ли да открадне милиони лева. Има случаи, където съ устроени умишлени фалити за 10-15-20 милиона лева, за да се обератъ кредиторитѣ. Нашиятъ наказателенъ законъ е много мекъ за такива хора, и азъ дори имамъ идея да се измѣни текстътъ, отнасящъ се до умишления банкрутъ, като се предвиди много по-тежко наказание за хората, които правятъ умишлени фалити. Такива хора закачатъ 5-10 милиона лева, по досегашния законъ лежатъ въ затвора 1-2 години, следъ това излѣзатъ, правятъ наново търговия, минаватъ за богати хора, скандализиратъ обществото.

На търговцитѣ въ предпазенъ конкордатъ се даватъ нови разсрочки. Г-да народни представители! Трѣбва да ви призная, че съ болка ние поставяме нови разсрочки, защото на тия господа вече 8 пъти съ давани разсрочки, 8 пъти се измѣнява законътъ, за да могатъ да внесатъ поне 15% — първоначално бѣше 10% — и въпрѣки туй има хора, които не плащатъ. Предпазниятъ конкордатъ послужи на такива хора, за да изядатъ и това, което имъ бѣше останало, и да не платятъ нищо на кредиторитѣ си. Има хора, които съ декларирали, че притежаватъ имоти, които надвишаватъ пасива, а следъ 5-6 години, като съ използвали тѣзи разсрочки, се е оказало, че съ изили всичко и кредиторитѣ имъ не могатъ да получатъ нищо. Сега имъ даваме още единъ кмѣс срокъ. Ако въ първия срокъ не платятъ вноската, за която 8 пъти имъ е давана разсрочка, тѣ веднага ще бѣдатъ обявени въ несъстоятелностъ и така ще се разчисти съ такива предпазни конкордати. Дава имъ се още единъ последенъ срокъ.

Второто основно положение, г-да народни представители, отъ което сме излизали при съставянето на този законопроектъ и за което вече виговорихъ, е, че се преценява положението на всѣки длъжникъ и съ огледъ на това му се дава по-голямъ или по-малко облекчение. Обяснихъ вече защо трѣбва да стане това — защото го налага справедливостта, защото не може всички хора да бѣдатъ третираны еднакво, защото на всѣки, споредъ положението му, трѣбва да се отреди съответно облекчение.

Третото начало, отъ което сме се водили, е: тежестта на даденото облекчение да се разхвърли между кредиторитѣ и държавата, т. е. цялото общество. Кредиторитѣ досега не губѣха, освенъ само отъ намалената лихва. Сега се предвижда курсътъ на облигациитѣ да се движи къмъ 50% въ всѣки случай подъ 70%. Отъ това кредиторитѣ вече губятъ, понасятъ една загуба най-малко отъ 30%, а вѣроятно тя ще бѣде и 50%. По днешния курсъ тя е 60%. Значи, налагаме и на кредиторитѣ да понесатъ една загуба. Държавата поема процентното намаление, но тя поема и нѣщо друго — да поддържа онѣзи кредитни институти, които ще бѣдатъ злепоставени съ тѣзи облекчения.

Г-да народни представители! При разрешаването на въпроса за облекчението най-големата трудностъ се срѣща въ това, че 7/10 отъ задълженията съ къмъ Земеделската банка, популярнитѣ банки и кооперациитѣ. Това съ народни кредитни институти, които ние не можемъ да оставимъ да погинатъ, защото безъ тѣхъ не може да има стопански животъ. Нито частното стопанство, нито държавното стопанство могатъ безъ кредитъ. Кредитътъ се

намира въ тѣзи институти, ние не можемъ да ги унищожимъ, ние трѣба да ги запазимъ на всѣка цена и затуй се предвижда, че държавата ще внесе въ фонда при Погасителната каса всѣка година минимумъ 200 милиона лева. Отъ този фондъ ще се даватъ субсидии на Земедѣлската банка, на популярните банки и на кооперациите. По предвижда се и нѣщо друго: кредитните кооперации и популярните банки за изплащане на задълженията си къмъ Българската земедѣлска банка могатъ да си служатъ и съ облигациите, които получаватъ за облекчени тѣхни дължници, при курсъ 100%, за да дойде въ края на краищата, всѣко въ Земедѣлската банка и държавата, въ лицето на Погасителната каса, да се грижи да субсидира само нея, а не да се разпраща съ 1.700 и нѣколко кредитни кооперации и нѣколко стотици популярни банки.

Остатъкътъ, който остава следъ процентното намаление, което поема държавата, ще поеме да го плаща дължникътъ. И тукъ сега прибѣгваме до помощта на Погасителната каса. Нека се разбере добре, г-да народни представители, че Погасителната каса може да съществува отдѣлно, може да бѣде и при Земедѣлската банка — не е важно къде ще бѣде. Насъ ни интересува организацията на Погасителната каса, по-право фондътъ при Погасителната каса, тази банкова организация, която дава възможностъ да се излѣзе отъ днешното трудно положение. Ние предвиждаме въ 30 години да стане изплащането на облигациите. Защо? Защото държавата не може да понесе — това е известно и на децата въ България, известно е още по-добре и на васъ всички — единъ товаръ отъ 6-7 милиарда лева въ една година. Това е изключено. По 200 милиона лева на година, за 30 години — ето ви 6 милиарда лева, които тя може да понесе. Ако искаме да отрѣжемъ 30-тѣ% въ една година, изъ единъ пътъ, една популярна банка, една кредитна земедѣлска кооперация нѣма да бѣде въ състояние да ги понесе, но като ги разхвърлимъ въ 30 години, това прави по 1%, което тя ще може да понесе. За дължниците предвиждаме 20 години разсрочка, защото никой дължникъ, макаръ че му остава да плати само 1/2, не може да плати въ една година, това е невъзможно, това е тежко и затова разхвърляме плащането на 20 години. Тукъ, обаче, нѣкои казаха — въ това число и г. Петко Стояновъ: ами защо не отрѣжете отъ единъ пътъ 50% отъ задълженията? Какъ ще се понесе отъ единъ пътъ 50%? Може ли държавата да понесе 50%, може ли Земедѣлската банка да понесе въ единъ пътъ милиардите, които ще струватъ тия 50%? Може ли да ги понесатъ и популярните банки? Не може. И сега, като предвиждаме 20 години, тѣ казватъ: много е! А по-рано самитѣ тѣ се борѣха за по-дълъгъ срокъ — за 40, 50, а нѣкои дори и за 100 години. Днесъ, обаче, казватъ: и 20 години сѣ много, дайте по-малко. И азъ тукъ отново поставямъ въпроса, който поставихъ и на г-нѣ проф. Петко Стояновъ и който въпросъ журналистите неправилно предадоха: ние даваме облекчение 70%, останалитѣ 30% ще се плащатъ въ 20 години, това прави 1 1/2% годишно; ние искате да се отрѣжатъ 50% и 50% да се плащатъ въ 5 години — това прави 10% на годината. Въ първия случай ще се плащатъ 1 1/2%, въ втория случай — 10%. Кое е по-изгодно и кое дава по-големо облекчение: това ли, което правимъ, ние съ закона, да се плаща 30% въ продължение на 20 години, или онова, което вие казвате: да се плаща 50% въ 5 години, което прави 10%? Безспорно, второто положение е много по-тежко, 6-7 пъти по-тежко отъ първото.

Ние можемъ да унищожимъ Погасителната каса, като отдѣлимъ институти, утре можемъ да я прехвърлимъ въ Земедѣлската банка, но фондътъ ѝ, който прави тази банкова операция, благодарение на която можемъ безболезнено да правимъ това голѣмо облекчение, е необходимъ, той ще си остане при Погасителната каса, макаръ и тя да бѣде при Земедѣлската банка. Това е сѣщината на този законъ въ разлика отъ миналия.

Подхвърли се: заемъ сключете. Отъ къде? Отвѣтъ кой ще даде заемъ, следъ като не плащаме сегашнитѣ заеми? Отвѣтъ, значи, не можемъ да сключимъ заемъ, а вътре къде ще намѣримъ пари? Всѣки знае, че такъвъ заемъ, въ такъвъ голѣмъ размѣръ не можемъ да сключимъ. Ето това е, което има да ви кажа върху разхвърлянето на облекченията.

Въ всѣки случай, г-да народни представители, нѣма да оставимъ, това го заявявамъ най-категорично, Земедѣлската банка да пострада; нѣма да оставимъ популярните банки да пострада; нѣма да оставимъ земедѣл-

скитѣ кооперации да пострада. Земедѣлската банка, която е създадена, поради нуждитѣ на нашия животъ, още преди освобождението на България отъ Митхадъ паша, която служи на нашия народъ, предимно на нашитѣ земедѣлски стопани, не можемъ да я оставимъ да погине. Най-малко днешното Народно събрание може да се нагърби съ този срамъ — да посегне на това хубаво и полезно дѣло за нашия народъ и да го остави да пропадне. (Ръкоплѣскания)

Също така, г-да народни представители, и сѣщата рожба на нашитѣ стопански условия, на нашия животъ, популярните банки и кредитните кооперации нѣма да бѣдатъ оставени да загинатъ. (Ръкоплѣскания)

Г-да народни представители! За голѣмо съжаление, намѣриха се хора измежду нашата срдѣла, които подхвърлиха полудивно, полудивно идеята за посѣгане върху влоговетѣ, за посѣгане на спестяванията. Тукъ се четоха невѣрни статистики за размѣритѣ на влоговетѣ у насъ. Тукъ се каза: само въ България ли има влогове? Азъ ви прочитирахъ всички държави, които сѣ дали облекчения, и никоя отъ тѣхъ не е посегнала на влоговетѣ. Не можемъ да посегнемъ и ние, и нѣма да посегнемъ никога на влоговетѣ. Защо, г-да народни представители, ние не можемъ да посегнемъ на влоговетѣ? Първо, защото единствениятъ източникъ на паричния капиталъ у насъ въ днешния моментъ си оставатъ влоговетѣ, дребнитѣ влогове предимно, защото тѣ сѣ, които текатъ въ Спестовната каса, въ Земедѣлската банка, въ популярните банки, Единствениятъ източникъ на париченъ капиталъ едва чурурика, той е много малъкъ, но той служи на нуждитѣ на народното стопанство, той служи на нуждитѣ на държавата. За болници ли потрѣбва, за училища ли потрѣбва, за желѣзници ли потрѣбва, за пътища ли потрѣбва, за нуждитѣ на земедѣлството ли потрѣбва, за да го интензивираме, за да го подпомогнемъ, да го направимъ по-рентабилно — както онзи день на г-нѣ Багряновъ дадохме 128 милиона лева — все отъ тамъ ще вземемъ. Ако пресушимъ и този единственъ източникъ, къде ще се намѣрятъ срдѣства? Безъ този единственъ източникъ на кредитъ къде ще отиде нашето частно стопанство, нашето държавно стопанство? Кой може лекомислено да гледа на този въпросъ и да подхвърля такава идея, която може да уплаши плашливитѣ хора, както тукъ-тамъ сѣ се явили вече нѣкои хора, които сѣ се уплашили и искатъ да теглятъ влоговетѣ си!

Второто съображение, г-да народни представители, за да не посѣгаме на влоговетѣ е, че нашитѣ спестявания сѣ дребни. Ние нѣмаме едри спестявания. Нашитѣ спестявания по вложители — защото по влогове нѣмаме данни, и ще ви кажа защо — сѣ: въ Земедѣлската банка до 50.000 л. — 91.3%, надъ 50.000 л. — 8.7%; до 100.000 л. — 96.2%, надъ 100.000 л. — 3.8%. Въ кооперативнитѣ сдружения: до 50.000 л. — 97.9%, надъ 50.000 л. — 2.1%; до 100.000 л. — 99.2%, надъ 100.000 л. 0.8%. Въ Пощенската спестовна каса: до 10.000 л. — 95.8%, надъ 10.000 л. — 4.2%.

Стефанъ Цановъ: Спестовната каса дава данни за влоговетѣ.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нѣ Цановъ! Вие четохте една статистика не по вложители, а по влогове, но не обърнахте внимание, че подъ тази статистика има една бележка, въ която се казва, че въ графата „срочни влогове“ на Земедѣлската банка, гдето виждате, че влоговетѣ сѣ много, влиза и Спестовната каса, като единъ голѣмъ вложител, съ близо 3 милиарда лева. Тя увеличава влоговетѣ, защото фигурира като една единица, а внесе 3 милиарда. Също и всички обществени фондове сѣ тамъ. По вложители, това е положението, което азъ ви казвамъ. Богатитѣ хора, г-да народни представители, не държатъ паритѣ си въ банки, където ще получатъ 3 1/2% лихва, защото отъ лихвата 4%, която се плаща, 1/2% сѣ разни държавни данъци. Който има много пари, той прави търговия, той прави здания, той се занимава съ индустрия, който носятъ надъ 10-20% и повече доходъ, той не ги държи въ банки съ 3 1/2%, съ колкото ги държи онзи, който има малко пари. Държатъ паритѣ си въ банки тѣзи, които не могатъ да почнатъ нищо: или пенсионери, или чиновници, които не могатъ да се занимаватъ съ търговия.

Но има и друго съображение — съображение на сираведливостъ, г-да народни представители, за непосѣгане на влоговетѣ. Това е, че влоговетѣ днесъ, въ 1939 г., не сѣ влоговетѣ въ 1930 г. Ако за 1930 г. все още нѣкои мо-

жеха да поддържат, че има известно основание да се посегне на влоговете, днес, в 1939 г., това основание го няма, защото влоговете не стоят на едно място, т.е. се движат — влягат се и се теглят. Новите влогове идат от евтини стоки и ценни пари. Новите влогове са от 3 л. жито, 2 л. грозде, 25 л. надница, а не от 8 л. жито, от 10 л. грозде, от 120 л. надница. Г-нъ Димитър Драгиев беше издал една брошура, в която поддържаше тезата да се посегне на влоговете, но когато аз бях в Стара Загора и му изказах моите основания, той каза: „Всички други основания оставям настрана“ и издаде второ издание на брошурата си, в което изрично се поправя и казва: „Не сме в 1930 г. Тогава аз можех да поддържам това, но днес не мога да го поддържам“. Новите влогове са от ценни пари, от евтини стоки, на тях не е справедливо да се посегне“.

И най-после, г-да народни представители, още едно съображение. Дори в болшевишка Русия, когато се национализираха банките, не посегнаха на дребните влогове. В п. 6 от декрета, който се издаде на 28 декември 1917 г. от болшевиките за национализация на банките, се казва, интересът на малките вложители да бъдат изцяло обезпечени. Болшевишка Русия революция направи, разтърси всичко вътре в себе си, но запази малките влогове. Ние ли ще посегнем на тях!

Г-да народни представители! От името на правителството и от мое име заявявам, правя декларация пред вас, и пред цялия български народ, че всичко може да стане, но с цената на всички жертви на влоговете няма да се посегне. (Продължителни ръкопляскания и гласове: „Браво!“ от дясно и центъра)

Г-да народни представители! Слагаме въпроса в ваши ръце. Правителството изработи законопроекта и го сложи на ваше разглеждане. Вие ще трябва да решите сега дали да го приемете. Ние ще трябва да дадем един закон за облекчение на длъжниците, който да бъде радикален, който да даде такива облекчения, че да се закрие въпросът — да не се повдига повече този въпрос. Но, от друга страна, това радикално разрешение на въпроса ще трябва да се движи в възможностите на нашия живот, на нашата държава и на нашето стопанство. То не може да отиде по-далеч от там, гдето трябва, за да се запазят нашите кредитни институти и да се има предвид онова, което може финансово да понесе нашата държава. Ето т.е. са двете начала, от които трябва да се ръководим: действителни, реални облекчения, но до възможностите на нашата държава и при запазване на нашите кредитни институти и на нашата кредитна система.

Аз не се съмнявам, г-да народни представители, че цялостният Парламент ще бъде единен. В комисията ние ще очакваме ценните съвети на всички ви, за да подобрим онова, което е за подобряване. Всяко разумно предложение ще бъде прието. Този законопроект, като всеки законопроект, е човешко дело, той не е съвършен, той на много места, може би, ще трябва да претърпи изменения и ще ги претърпи. Но всяко изменение ще се обсъди добре, здраво, смислено, с оглед на тези две начала, които казах, и тогава ще трябва да се направи.

Г-да народни представители! Аз свършвам, като ви заявявам: едно ново изменение на закона за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита ще намери оправдание само ако с него приключим един път завинаги въпроса за облекчения на задълженията в нашата страна. (Бурни и продължителни ръкопляскания от дясно и центъра)

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване законопроекта.

Който от г-да народните представители приема на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкопляскания от дясно и центъра)

Йосиф Разсуканов: Опозицията не гласува.

Димитър Търкаланов: След като мине въ комисията, тогава ще гласуваме.

Председателстващ Димитър Пешев: Г-да народни представители! Току-що приетият на първо четене законопроект за изменение и допълнение на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита е внесен от г-да министрите на правосъдието, на финансите, на търговията, промишлеността и труда и на земеделието и държавните имоти. Понеже този законопроект е по ведомството на Министерството на правосъдието, ще бъде разглеждан от комисията по Министерството на правосъдието, но тъй като е внесен не само от министъра на правосъдието, а и от още трима министри, които по-горе казах, председателството предлага, комисията по Министерството на правосъдието да бъде засилена с г-да председателите, секретарите и докладчиците на комисията по останалите три министерства — Министерството на финансите, Министерството на търговията, промишлеността и труда и Министерството на земеделието и държавните имоти.

Тези от г-да народните представители, които приемат това предложение на председателството, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка втора от дневния ред:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТЧУЖДАВАНЕ НА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ ЗА ОБЩИНСКИ ДОМЪ НА ПЛОВДИВСКАТА ОБЩИНА, ПЛОВДИВСКАТА ОБЛАСТНА ПАЛАТА И ПЛОВДИВСКАТА СЪДЕБНА ПАЛАТА И ЗА ТЪХНОТО ЗАСТРОЯВАНЕ.

Има думата докладчикът г-нъ Сава Поповъ.

Докладчикъ Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за отчуждаване на недвижими имоти за общински домъ на Пловдивската община, Пловдивската областна палата и Пловдивската съдебна палата и за тяхното застрояване.

Чл. 1. За построяване общински домъ на Пловдивската община и за Пловдивската областна палата се отчуждават частните имоти, съставляващи парцели VI, VII, VIII и IX, както и частните имоти, съставляващи парцели III, II-a, II, II-b, X-a и X от квартали 179 и 180 по плана на гр. Пловдив, заедно с постройките въ тях. Обезщетението за това отчуждаване се определя по закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза и се заплаща както следва:

а) за парцелите VI, VII, VIII и IX — само от Пловдивската община и

б) за парцелите III, II-a, II, II-b, X-a и X от Пловдивската община и държавата наполовина“.

В чл. 1 се прибавят следните изменения от комисията:

Въ алинея първа и въ буква „б“ се заличават думите „и X“, като и на двете места след „II-b“ се прибавя съюзът „и“.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 1. Тия от г-да народните представители, които приемат за гласието и чл. 1 на законопроекта, тъй както се докладва, с изменението, направено от комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Сава Поповъ: (Чете)

Чл. 2. От отчуждените по буква „а“ на чл. 1 частни имоти се отделя един парцел от около хиляда квадратни метра с лице по ул. „Княз Фердинанд“ и по ул. „Гавраил Кръстевич“, като останалите граници се определят и очертават съзастрояването, съгласно чл. 5 от този закон. Така отчужденият парцел става държавна собственост за постройка на сграда за областна палата. Въ замѣна на това, досегашният парцел I, собственост на държавата, въ който се намира сегашната сграда на областната дирекция, става собственост на Пловдивската община за построяване на общински домъ върху него и върху останалата част от отчуждения по буква „а“ на чл. 1 имоти и другите съседни общински парцели“.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 2. Тези от г-да народните представители, които приемат чл. 2, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 3. Отчужденитъ по буква „б“ на чл. 1 частни имоти се придаватъ като съответни дворища на новитъ постройки за общински домъ и областна палата“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване чл. 3. Тъзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ чл. 3 тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 4. За постройка на Пловдивска сѣдебна палата на държавата се отстъпва безъ заплащане една площъ отъ около три хиляди и петстотинъ квадратни метра въ кварталъ 178 по плана на гр. Пловдивъ, която включва и мѣстото съ сегашнитъ общински постройки въ сѣщия кварталъ. Останалата частъ отъ този кварталъ се предназначава за общественъ паркъ и не може да се застроява.“

Точното мѣстоположение на сградата за сѣдебната палата се определя по реда на чл. 5“.

Въ алинея първа на чл. 4 се заличаватъ думитъ: „която включва и мѣстото съ сегашнитъ общински постройки въ сѣщия кварталъ“.

Алинея втора на сѣщия членъ се видоизмѣнява така: „Точното мѣстоположение на сградата за Сѣдебната палата се определя отъ комисия, състояща се отъ по единъ представителъ на Министерството на правосѣдието, на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството и Пловдивската градска община“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване чл. 4. Тъзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ чл. 4, тъй както се докладва, съ измѣненята, направени отъ комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 5. За правилното градоустройство разрешение при застрояването на тритъ сгради — за общински домъ, областна палата и сѣдебна палата — въ връзка съ съотношението помежду имъ и околната обстановка, ще се обяви общъ и за тритъ постройки конкурсъ по одобрена отъ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството програма, изработена съвмѣстно отъ служителъ на заинтересуванитъ учреждения.“

Възприетиятъ и одобренъ планъ за застрояване на тритъ сгради определя и точнитъ граници на тѣхнитъ парцели. Съответно прехвърлената за държавата и общината собственост по този законъ се определя съ тия граници“.

Въ чл. 5 се правятъ следнитъ измѣнения отъ комисията:

Следъ думитъ: „при застрояване на“ думата „тритъ“ се заличава и, вмѣсто нея, се поставя „дветъ“; следъ думитъ „за общински домъ“ се поставя „и“, като се заличаватъ думитъ „и сѣдебна палата“; думата „тритъ“, следъ думитъ „ще се обяви общъ и за“, се замѣнява съ думата „дветъ“.

Алинея втора се видоизмѣнява така: „Възприетиятъ и одобренъ планъ за застрояване на дветъ сгради определя и точнитъ граници на тѣхнитъ парцели. Съответно прехвърлената на държавата и общината по този законъ собственост се определя съ тия именно граници“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване чл. 5. Тъзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ чл. 5 съ измѣненята, направени отъ комисията, тъй както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектъ за отчуждаване на недвижими имоти за общински домъ на Пловдивската община, Пловдивската областна палата и Пловдивската сѣдебна палата и за тѣхното застрояване е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА ПЛОВДИВСКАТА ГРАДСКА ОБЩИНА ДА СКЛЮЧИ ВЪТРЕШЕНЪ ЗАЕМЪ ВЪ РАЗМѢРЪ НА 45.000.000 Л.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че законопроектъ е дълъгъ, моля ви да се съгласите да се прочетатъ само мотивитъ къмъ него. Който е съгласенъ, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-лъ секретаря да прочете мотивитъ къмъ законопроекта.

Секретаръ Сава Поповъ: (Чете)

„МОТИВИ“

къмъ законопроекта за разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешенъ заемъ въ размѣръ на 45.000.000 л.

Г-да народни представители!

Пловдивската градска община чувствува належаща нужда отъ нѣкои благоустройствени работи, за чието извършване не разполага съ сръдства. Предстон преди всичко общината да се снабди съ новъ общински домъ, тъй като старата сграда е станала твърде непригодна за нарастналитъ нужди. За тая целъ ще бждатъ необходими 13.500.000 л. Сѣщо така се чувствува нужда отъ училища, за които ще бждатъ изразходвани 8.000.000 л. Градътъ трѣбва да се снабди и съ подходяща сграда за театъръ, за която сж необходими 10.000.000 л. Общината възнамѣрява да предприеме и други благоустройствени работи, като постройка на квартални бани, поставяне на бордюри въ крайнитъ квартали, постройка на бездомнически жилища, постройка на плавателни басейни и др. такива, за които строежи сѣщо липсватъ на общината сръдства. Налага се да се улесни гр. Пловдивъ и му се даде съдействие за неговото благоустрояване и културно развитие. За целта ви моля да одобрите чрезъ гласуване тукъ приложенния законопроектъ за разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешенъ заемъ въ размѣръ на 45.000.000 л. Сръдствата отъ заема, както е видно отъ законопроекта, ще бждатъ употребени изключително за благоустройствени работи. Той ще бжде сключенъ чрезъ публична подписка по курсъ 100%.

Министъръ на финанситъ: Добри Божиловъ.“

(Ето и текста на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на Пловдивската община да сключи вътрешенъ заемъ въ размѣръ на 45.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се на Пловдивската община да сключи, чрезъ публична подписка, вътрешенъ заемъ въ размѣръ на 45.000.000 л. по курсъ 100%.

Чл. 2. Произведенето отъ тоя заемъ ще се употребява за следнитъ цели: 13.500.000 л. за общински домъ; 8.000.000 л. за училища; 3.000.000 л. за мѣсто за панаира; 2.000.000 л. за плавателни басейни; 1.500.000 л. за квартални бани; 10.000.000 л. за театъръ; 4.000.000 л. за бездомнически жилища и зеленчукова борса; 3.000.000 л. за изработване и поставяне бордюри по улицитъ въ крайнитъ квартали на града.

Забележка: При реализиране на икономии по нѣкои отъ посоченитъ предприятия, сумитъ могатъ да се употребятъ за други такива, за които се сключва заемътъ.

Чл. 3. Заемътъ ще се представлява отъ облигации на приносителя, въ отръзки отъ 1.000, 5.000, 20.000 и 50.000 л.

Количеството на облигациитъ отъ всѣка категория се определя при подписката на заема отъ самитъ подписчици.

Чл. 4. Заемътъ съставлява прѣко задължение на Пловдивската община, която до изплащането му ще вписва ежегодно въ бюджета си потребнитъ суми за изплащане купонитъ, издѣлнитъ въ тиражъ облигации и другитъ разходи по службата на заема.

Чл. 5. Пловдивската община гарантира редовното изплащане на заема съ приходитъ отъ: данѣкъ сгради, налогъ върху тютюна, процента отъ данѣка върху занятията и патентитъ.

Въ случай че годишнитъ постѣпления отъ заложенитъ приходи, поради законодателни мѣрки или поради каквито и да било причини и обстоятелства, спаднатъ подъ 8.741.565 л., Пловдивската община се задължава да допълни гаранцията съ други общински приходи, съ постѣпленията на които ще се възстанови пълнитъ размѣръ на горната сума.

Чл. 6. Приходитъ, указани въ предшествувания членъ, ще се считатъ дадени въ залогъ въ полза на носителитъ на облигации отъ заема и ще се събиратъ и внасятъ едновременно съ събирането имъ въ Българската народна банка, пловдивски клонъ, по една специална сметка откритъ на името на Пловдивската община за службата по заема.

От тия постъпления Българската народна банка задържа ежемесечно по 1/6 от сумата, необходима за плащане на шестмесечното, което настъпва, а остатъка освобождава. Ако през някой месец приходите не са достатъчни да покрият тая сума, то недостигът се попълва от постъпленията през следващия месец.

Един ден преди падежа на купоните Българската народна банка автоматично прехвърля от специалната сметка за службата по заема във провизионната сметка за заема необходимите суми за изплащане купоните, изтеглите въ тираж, облигации и комисионата върху тях, като за извършеното уведомява Пловдивската община. Въ случай, че задържаните от Българската народна банка суми от постъпленията не биха били достатъчни да покрият на тая дата нуждата за службата по заема сума, недостигът се внася веднага от Пловдивската община от другите ѝ приходи.

Чл. 7. Облигациите ще носят 5% годишна лихва, платима въ края на всяко шестмесечие срещу купоните, отпечатани на самите облигации.

Лихвата ще почне да тече от четвъртия ден след откриването на подписката на заема.

Падежите на първия купон е 6 месеци, начина от деня, въ който почва да тече лихвата.

Чл. 8. Облигациите ще се погасят въ срок от 10 години чрез шестмесечни тегления по жребие, при равни шестмесечни вноски, съдържащи лихва и погашение, указани въ една таблица, отпечатана на гърба на облигациите.

Тегленията ще се извършват въ Пловдивската градска община един месец преди настъпване падежа на всяки купон от комисията, съставена: председателят на Пловдивската областна сбирателна палата; иматеят на общината или негов заместник; държавният контролор при общината; нотариусът и председателят на Пловдивската търговско-индустриална камера.

Нумерата на изтеглените въ погашение облигации ще се публикуват въ „Държавен вестник“.

Чл. 9. Облигациите се освобождават от всякакви сегашни и бъдещи държавни, общински и др. данъци, такси, бери, гербови, налози и др., а купоните — от прѣхити данъци по наредбата-закон за данъка върху приходите, както и от всички други сегашни и бъдещи данъци и гербови налози.

Освобождават се от всякакви данъци, такси, гербови и др. и всички книжа, сметки, деkontи и пр. въ връзка съ смитването и службата на заема през цялото му време.

Чл. 10. Неизтеглените въ погашение облигации се приемат по номиналната им стойност въ всички държавни, общински и обществени учреждения за залог за участие въ предприятия, за чинувнически гаранции и за неотклонение по углавни дела.

Чл. 11. Купоните съ изтеклъ падеж и изтеглените въ погашение облигации ще се изпещат от Българската народна банка.

Всяка облигация, изтеглена въ погашение и представена за изплащане, трябва да бъде придружена съ всички купони, падежите на които на е настъпили на датата, определена за нейното изплащане. Въ случай, че има липсващи купони, тяхната стойност се приспада от изплатата, която следва да се плати на приносителя.

Изплатените купони и облигации се изпращат от Българската народна банка на Пловдивската община, която следи за редовната служба на заема.

Чл. 12. Пловдивската община ще плаща на Българската народна банка комисиона 1/2% върху номиналната стойност на изплатените облигации, изтеглени въ погашение, и 1/4% върху изплатените купони съ изтеклъ падеж.

Чл. 13. Купоните, представени за изплащане въ продължение на (5) пет години от деня на падежа им, се покриват съ давност въ полза на Пловдивската община. Тоя срок за изтеглените въ погашение облигации е (15) петнадесет години.

Чл. 14. Подписката на заема ще трае 3 дна и ще се извърши на гисетата на Българската народна банка.

Датата на откриване подписката ще се определи от Пловдивската община.

Чл. 15. Сумите на записаните облигации ще се внасят наведнаж при самото записване въ Българската народна банка; срещу издаване от последната на временни разписки, неподлежащи на гербови налози.

Заместването на временните разписки съ окончателни облигации ще се извърши безплатно от Българската на-

родна банка въ срок от шест месеци от деня на приключването на подписката.

Чл. 16. Облигациите ще съдържат главните условия на заема и ще носят факсимилитните подписи на кмета и на един помощник-кмет на Пловдивската община. Тях ще бъдат скрепени и съ саморъчния подпис на държавния контролор при същата община.

Чл. 17. Изгубените, откраднатите или повредените облигации и купони се заместват съ дубликати от Пловдивската община за сметка на приносителя, след изпълнение от последния на надлежните формалности.

Чл. 18. До изразходване произведението на заема за цели, предвидени въ настоящия закон, сумите от същите могат да бъдат държани на влог въ Българската земеделска и кооперативна банка; Банка български кредит; Съюза на народните кооперативни банки или въ Общия съюз на популярните банки; въ последните два случая под гаранция на Българската земеделска и кооперативна банка.)

Председателстващият Димитър Пенев: Ще поставя на гласуване законопроекта на първо четене. Тъзи от г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешен заем въ размер на 45.000.000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на народното просвещение.

Министър Босилко Филипов: Г-да народни представители! Ще ви моля да се съгласите, току-що гласуваният законопроект на първо четене да мине, по спешност, и на второ четене.

Председателстващият Димитър Пенев: Които от г-да народните представители приемат предложението на г-н министъра на народното просвещение да се мине, по спешност, към разглеждане на второ четене току-що докладвания и приет на първо четене законопроект за разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешен заем въ размер на 45.000.000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Сава Попов: (Чете)

„ЗАКОНЪТЪ

за разрешаване на Пловдивската община да сключи вътрешен заем въ размер на 45.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се на Пловдивската община да сключи, чрез публична подписка, вътрешен заем, въ размер на 45.000.000 л. по курс 100%.

Председателстващият Димитър Пенев: Които от г-да народните представители приемат предложението, и чл. 1 на законопроекта, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Попов: (Чете)

„Чл. 2. Произведението от тоя заем ще се употреби за следните цели: 13.500.000 л. за общински дом; 8.000.000 л. за училища; 3.000.000 л. за място за панаира; 2.000.000 л. за плавателни басени; 1.500.000 л. за квартални бани; 10.000.000 л. за театър; 4.000.000 л. за бездомнически жилища и зеленчукова борса; 3.000.000 л. за изработване и поставяне бордюри по улиците въ крайните квартали на града.

Забележка: При реализиране на икономии по въпрос от посочените предприятия, сумите могат да се употребят за други цели, за които се сключва заемът.

Председателстващият Димитър Пенев: Ще поставя на гласуване чл. 2. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 2, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Попов: (Чете)

„Чл. 3. Заемът ще се представява от облигации на приносителя, въ отръжи от 1.000, 5.000, 20.000 и 50.000 л. Количеството на облигациите от всяка категория се определя при подписката на заема от самите подписници.“

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 3. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 3, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 4. Заемът съставлява пръв задължение на Пловдивската община, която до изплащането му ще вписва ежегодно в бюджета си потребните суми за изплащане купоните, излизат в тираж облигации и другите разходи по службата на заема“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 4. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 4, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 5. Пловдивската община гарантира редовното изплащане на заема с приходите от: данък сгради; налог върху тютюна; процента от данъка върху занятията и патентите“.

Във случай че годишните постъпления от заложените приходи, поради законодателни мерки или поради каквито и да било причини и обстоятелства, спаднат под 8.741.565 л., Пловдивската община се задължава да допълни гаранцията с други общински приходи, съпоставленията на които ще се възстанови пълният размер на горната сума“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 5. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 5, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 6. Приходите, указани в предшествувания член, ще се считат дадени въ залог в полза на носителите на облигации от заема и ще се събират и внасят едновременно с събирането им в Българската народна банка, пловдивски клон, по една специална сметка, открита на името на Пловдивската община за службата по заема“.

От тия постъпления Българската народна банка задържа ежемесечно по 1/6 от сумата, необходима за плащане на шестмесечното, което настъпва, а остатъка освобождава. Ако през някой месец приходите не са достатъчни да покрият тая сума, то недостигът се попълва от постъпленията през следващия месец“.

Един ден преди падежа на купоните, Българската народна банка автоматично прекъсва от специалната сметка за службата по заема в провизионната сметка за заема необходимите суми за изплащане купоните, излизат в тираж облигации и комисионата върху тях, като за извършеното уведомява Пловдивската община. Във случай че задържаните от Българската народна банка суми от постъпленията не биха били достатъчни да покрият на тая дата нуждата за службата по заема сума, недостигът се внася веднага от Пловдивската община от другите ѝ приходи“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 6. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 6, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 7. Облигациите ще носят 5% годишна лихва, платима въ края на всяко шестмесечие срещу купоните, отпечатани към самите облигации“.

Лихвата ще почне да тече от 4-я ден след откриването на подписката на заема.

Надежът на парния купон е 6 месеци, считана от деня, въ който почва да тече лихвата“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 7. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 7, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 8. Облигациите ще се погасят въ срок от 10 години чрез шестмесечни тегления по жребие, при равни шестмесечни вноски, съдържащи лихва и погашение,

указани въ една таблица, отпечатана на тираж на облигациите“.

Тегленията ще се вършат въ Пловдивската градска община един месец преди настъпване падежа на всеки купон от комисия въ състав: председателя на Пловдивската областна сметна палата, кмета на общината или негов заместник, държавния контролор при общината, нотариуса и представител на Пловдивската търговско-индустриална камара.

Нумерата на изтеглените въ погашение облигации ще се публикуват въ „Държавен вестник“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 8. Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 8, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 9. Облигациите се освобождават от всякакви сегашни и бъдещи държавни, общински и др. данъци, такси, берии, гербов налог и др., а купоните — от првите данъци по наредбата-закон за данъка върху приходите, както и от всички други сегашни и бъдещи данъци и гербов налог“.

Освобождават се от всякакви данъци, такси, герб и др. и всички книжа, сметки, деконти и пр., въ връзка с емитирането и службата на заема през цялото му време“.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 9.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 9, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 10. Изтеглените въ погашение облигации се приемат по номиналната им стойност въ всички държавни, общински и обществени учреждения за залог за участие въ предприятия, за чиновнически гаранции и за неотклонение по углавни дъла“.

Председателстващ Димитар Пешев: Има думата народният представител г-н Христо Мирски.

Христо Мирски: Въместо „углавни дъла“ да се каже „наказателни дъла“, защото нашата процедура е извършила термина „углавни дъла“. За да има еднаквост въ всички закони, трябва да се каже „наказателни дъла“, вместо „углавни дъла“.

Председателстващ Димитар Пешев: Г-н Мирски прави предложение въ чл. 10 думите „наказателни дъла“ да се заменят съ думите „наказателни дъла“. Това е уместно, защото според приетата терминология думата „углавни“ е изхвърлена и е заменена съ „наказателни“.

Министър Богдан Филов: Съгласен съм.

Председателстващ Димитар Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-н Мирски.

Тъзи от г-да народните представители, които са съгласни съ предложението на г-н Мирски въ чл. 10 думата „углавни“ да бъде заменена съ думата „наказателни“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване чл. 10 съ изменението, което току-що се гласува.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 10, тъй както се докладва, съ изменението, което току-що се прие, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Чл. 11. Купоните съ изтектъ падеж и изтеглените въ погашение облигации ще се изплащат от Българската народна банка“.

Всяка облигация, изтеглена въ погашение и представена за изплащане, трябва да бъде придружена съ всички купони, надежът на които не е настъпил на датата, определена за нейното изплащане. Във случай, че има липсващи купони, тяхната стойност се приспада от капитала, който следва да се плати на притежателя.

Изплатените купони и облигации се изпращат от Българската народна банка на Пловдивската община, която следи за редовната служба на заема.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 11.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 11, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 12. Пловдивската община ще плаща на Българската народна банка комисиона $\frac{1}{8}\%$ върху номиналната стойност на изплатените облигации, изтеглени в погашение, и $\frac{1}{4}\%$ върху изплатените купони с изтекъл падеж.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 12.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 12, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 13. Купоните, непредставени за изплащане в продължение на 5 години, от деня на падежа им, се покриват с давност в полза на Пловдивската община. Тоя срок за изтеглени в погашение облигации е петнадесет години.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 13.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 13, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 14. Подписката на заема ще трае 3 дни и ще се извърши на гишетата на Българската народна банка. Датата на откриване подписката ще се определи от Пловдивската община.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 14.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 14, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 15. Сумите на записаните облигации ще се внасят наведнаж при самото записване в Българската народна банка, срещу издаване от последната на временни разписки, неподлежащи на гербов налог.“

Замъняването на временните разписки с окончателни облигации ще се извърши безплатно от Българската народна банка, в срок от шест месеца от деня на приключването на подписката.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 15.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 15, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 16. Облигациите ще съдържат главните условия на заема и ще носят факсимилните подписи на кмета и на един помощник-кмет на Пловдивската община. Те ще бъдат скрепени и с саморъчния подпис на държавния контролор при сжщата община.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 16.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 16, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 17. Изгубените, откраднатите или повредени облигации и купони се замъняват с дубликати от Пловдивската община, за сметка на приносителя, след изпълнение от последния на надлежните формалности.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 17.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 17, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„Чл. 18. До изразходване произведението на заема за цели, предвидени в настоящия закон, сумите от сжщия могат да бъдат държани на влог в Българската земеделска и кооперативна банка, Банка български кредит, Съюза на народните кооперативни банки или в Общия съюз на популярните банки, в последните два случая под гаранция на Българската земеделска и кооперативна банка.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване чл. 18.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат чл. 18, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът за разрешаване на Пловдивската градска община да сключи вътрешен заем в размер на 45.000.000 л. е окончателно приет. (Ръжоплъскавия от нйкои народни представители)

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЧЛ. 278, БУКВА „В“, ОТ ЗАКОНА ЗА НАРОДНОТО ПРОСВЕЩЕНИЕ.

Моля г-н секретаря да го прочете.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„М О Т И В И

към законопроекта за допълнение на чл. 278, буква „в“, от закона за народното просвещение.

Г-да народни представители!

Нуждата от поддържането на строга дисциплина и законност в войската е наложило съществуването на специални военни съдилища. За да могат, обаче, последните да изпълняват истинските си предназначения, нужно е всички отъзи, които, като съдии, прокурори, адвокати и пр., сж ангажирани да участват в правораздаването на сжщитъ съдилища, още от университетската скамейка да сж всестранно подготвени за бъдещата си дейност. Досега, обаче, поради това, че в юридическия факултет не се преподаваше военно-наказателно право и военно-наказателно съдопроизводство, липсвала е възможност за едно научно изучаване на тази правна дисциплина.

Настоящият законопроект иде да отговори на тази нужда. Чрез предлаганата сж законопроекта самостоятелна катедра по „военно-наказателно право и военно-наказателно съдопроизводство“ се дава възможност за едно научно и всестранно разработване и изучаване на военно-наказателното право; а чрез задължително изучаване и полагане изпит от всички студенти от правния отъдъл на факултета ще се даде възможност на последните, които се готвят в своя бъдещ живот да участвуват в правния живот на държавата, да добият необходимите знания в тая област. По този начин сжщитъ, впоследствие, било като непосредствени участници в военното правораздаване (военни съдии в мирно и военно време), било като помощници (защитници на обвиняемите), било най-сетне като защитници на интересите на гражданите в отношенията им с войската, ще могат достойно да изпълняват възложените им задължения.

Освен това изучаването на тази правна дисциплина не минуемо ще даде отражение и върху сжтогледа на бъдещите български правници, които, чрез едно действително опознаване значението и особеностите на живота и законите в войската, ще заячат връзките в последната и по този начин ще се получи тъй желаното единство между народ и войска.

Министър на просвътата: Б. Филов.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 278, буква „в“, от закона за народното просвещение.

Параграф единствен. В правния отъдъл на юридическия факултет се открива катедра по „военно-наказателно право сж военно-наказателно съдопроизводство“.

Заемаването на катедрата да стане по реда, определен в закона.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 278, буква „в“, от закона за народното просвещение.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 278, буква „в“, от закона за народното просвещение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-нъ министърът на народното просвещение.

Министър Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Понеже въ този законопроект не могат да станат никакви измѣнения, моля да се съгласите да се приеме и на второ четене по спешност.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ министъра на народното просвещение.

Който приема предложението на г-нъ министъра да се приеме законопроектътъ сега и на второ четене, по спешност, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да го прочете на второ четене.

Секретаръ Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 278, буква „в“, от закона за народното просвещение.

Параграфъ единственъ. Въ правния отдѣлъ на юридическия факултетъ се открива катедра по „военно-наказателно право съ военно-наказателно съдопроизводство“.

Засиането на катедрата да стане по реда, определенъ въ закона.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тъзи от г-да народните представители, които приематъ заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ тъй, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за допълнение на чл. 278, буква „в“, отъ закона за народното просвещение е приетъ окончателно.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЧЛ. 5 ОТЪ ЗАКОНА ЗА УРЕЖДАНЕ ПОЛОЖЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИТЪ, КОИТО СЪ СЛЕДВАЛИ ПРЕЗЪ УЧЕБНАТА 1937/1938 Г. IV ИЛИ V ГИМНАЗИАЛЕНЪ КЛАСЪ И ПР. — „ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ“, БРОЙ 282, ОТЪ 17 ДЕКЕМВРИЙ 1938 Г.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретаръ Сава Поповъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. 5 отъ закона за уреждане положението на ученицитъ, които съ следвали презъ 1937/1938 учебна година IV или V класъ и пр. — „Държавенъ вестникъ“, брой 282, отъ 17. XII 1938 г.

Г-да народни представители!

Известно ви е, че съ специаленъ законъ презъ месецъ декември 1938 година се разреши на ученицитъ, които съ следвали презъ учебната 1937/1938 година IV или V гимназиаленъ класъ и съ загубили право да повтарятъ класа, както и на ученицитъ, завършили презъ същата година успѣшно V гимназиаленъ класъ съ общъ успѣхъ по-малкъ отъ добъръ — 3½, да продължатъ образованието си въ допълнителни паралелки. При приложение постановленията на този законъ се явиха положения, които при изработване на самия законъ не можахъ да бъда взети предвидъ. Така министерството, споредъ приблизителни сведения, нареди да се откриятъ допълнителни паралелки при гимназийтъ въ по-големитъ градове. Обаче голъмъ брой ученици, които имаха право да се запишатъ, по една или друга причина, не пожелаха да направятъ това. Въ нѣколко гимназии се почна работа въ допълнителнитъ паралелки съ по-малкъ брой ученици, отколкото постановява чл. 5 на казания законъ — най-малко 15 ученици, въ очакване, че ще се запишатъ още желаещи, отъ една страна, и, отъ друга — да не се прѣчи на обучението на записалитъ се вече ученици. Обаче нови ученици не се явиха и паралелкитъ въ тѣзи нѣколко гимназии останаха да съществуватъ при по-малкъ брой ученици — 14 или 13 ученици.

Освенъ това, както се каза и по-горе, допълнителни паралелки не се откриха при всички гимназии, поради което ученицитъ отъ райони на гимназии, където не бѣха открити допълнителни паралелки, трѣбваше да постѣпятъ въ други гимназии, където има такива паралелки. Отъ това смѣсане на ученици, въ голъма частъ отъ допълни-

телнитъ паралелки се събраха ученици, едни отъ които съ изучавали френски езикъ, а други — нѣмски езикъ. Където има повече отъ една допълнителна паралелка отъ единъ класъ, се направиха сливания отъ двѣтъ паралелки при изучаване на тѣзи езици. Но въ повечето случаи допълнителнитъ паралелки съ единични и това наложи обучението по новитъ езици да става поотдѣлно, на групи. Наистина това ще обремени съкровището съ известни разходи главно за лекторско възнаграждение на преподаватели, по другъ изходъ нѣма, а известна е нуждата отъ по-добро обучение на ученицитъ въ народнитъ гимназии по новитъ езици. При това известно ви е, че самиятъ законъ за уреждане положението на тѣзи ученици има времененъ характеръ — постановленията му съ въ сила до 15 септември 1939 г.

Като ви представямъ приложения за целта законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете.

Гр. София, априлъ 1939 г.

Министъръ на народното просвещение: **Б. Филовъ.**

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на чл. 5 отъ закона за уреждане положението на ученицитъ, които съ следвали презъ учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиаленъ класъ и пр. — „Държавенъ вестникъ“, брой 282, отъ 17 декември 1938 г.

Параграфъ единственъ: Къмъ чл. 5 отъ закона за уреждане положението на ученицитъ, които съ следвали презъ учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиаленъ класъ и пр., се поставя следната:

Забележка. Министърътъ на народното просвещение може да разрешава съществуването на допълнителни паралелки и съ по-малкъ брой ученици, а също така може да разрешава да се изучаватъ новитъ езици въ допълнителнитъ паралелки на групи, които не могатъ да бждатъ повече отъ две въ една допълнителна паралелка.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Азъ мисля, че въ текста на параграфъ единственъ при второто четене трѣбва да се направи измѣнение, защото така, както е редактиранъ той, даватъ се права на министъра на народното просвещение за въ бъдеще време, а не и за минало време. Въ мотивитъ къмъ законопроекта се говори, че се иска да се санкционира едно съществуващо положение, затова би трѣбвало да се тури една забележка, че не се касае само за напредъ, а и за минало време. Само тогава може да се оправдае плащането заплатитъ на учителитъ въ тѣзи паралелки, за които става дума въ законопроекта. Ако редакцията остане така, както е предложена, ще се разбира, че само за въ бъдеще се дава право на министъра на народното просвещение да открива такива паралелки съ по-малко ученици.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тъзи от г-да народните представители, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. 5 отъ закона за уреждане положението на ученицитъ, които съ следвали презъ учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиаленъ класъ и пр. — „Държавенъ вестникъ“, брой 282, отъ 17 декември 1938 г. — тъй както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Богданъ Филовъ: Моля и този законопроектъ, по спешност, да мие на второ четене.

Христо Мирски: По изказанитъ отъ мене съображения настоявамъ законопроекта да отиде въ комисията, защото, ако не се направи това допълнение, което предлагамъ, ще има споръ за плащане заплатитъ на учителитъ отъ поменатитъ паралелки. Понеже ще има плащане за изтекло време, какъ ще може да стане това — не зная. Ето тукъ има финансиста, нека да кажатъ тѣ.

Министъръ Богданъ Филовъ: Бежеката на г-нъ Мирски е права. Действително съ този законопроектъ се урежда положението на открититъ паралелки, които нѣма да съществуватъ идущата учебна година. Така че право е това, което каза г-нъ Мирски — че трѣбва да се уреди положението така, както съществува. Но мене ми се струва, че предложениятъ текстъ не изключва узаконяването на тѣзи паралелки, които съ открити и съществуватъ съ по-малко ученици. Азъ не разбирамъ защо трѣбва да се измѣни редакцията.

Христо Мирски: Трѣбва да се прибави въ текста, че това право се дава на министъра и по отношение на открититъ въ минало време паралелки.

Министър Богдан Филов: Правите ли предложение какъ да се измени?

Христо Мирски: Редакция сега на бърза ръка не мога да дам, но да се каже, „това право се дава на министъра от момента когато законът е публикуван във „Държавен вестник“ — от 1938 г.“

Министър Богдан Филов: Съгласен съм да се прибави такава забележка, защото действително се отнася за паралелки, които сж открити по силата на действащия закон. Ако обичате, формулирайте предложението си, г-н Мирски.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-н министъра на народното просвещение, да се гласува по спешност законопроектът и на второ четене.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат предложението на г-н министъра на народното просвещение, законопроектът да се гласува по спешност сега и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Сава Попов: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение и допълнение на чл. 5 от закона за уреждане положението на учениците, които сж следвали през учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиален клас и пр. — „Държавен вестник“, брой 282, от 17 декември 1938 г.

Параграфъ единственъ: Към чл. 5 от закона за уреждане положението на учениците, които сж следвали през учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиален клас и пр., се поставя следната:

Забележка. Министърът на народното просвещение може да разрешава съществуването на допълнителни паралелки и съ по-малък брой ученици, а също така може да разрешава да се изучават новите езици въ допълнителните паралелки на групи, които не могат да бъдат повече от две въ една допълнителна паралелка“.

Христо Мирски: Азъ предлагамъ да се впише към параграфъ единственъ следната забележка: „Това право се счита дадено на министъра на народното просвещение от деня, въ който е обнародван законът — „Държавен вестник“, брой 282, от 17 декември 1938 г.“

Министър Богдан Филов: Съгласен съм.

Председателстващ Димитър Пешев: Това ще бъде втора алинея на предложената съ параграфъ единственъ забележка към чл. 5.

Христо Мирски: Може да бъде отделна забележка или пък алинея втора към предлаганата забележка.

Министър Богдан Филов: Да бъде втора алинея.

Председателстващ Димитър Пешев: Г-н Мирски прави предложение, като алинея втора на забележката към чл. 5 от закона да се приеме: „Това право се счита дадено на министъра на народното просвещение от деня на публикуването на закона, обнародван във „Държавен вестник“, брой 282, от 17 декември 1938 г.“

Христо Мирски: Тоя законъ, който се изменя сега.

Председателстващ Димитър Пешев: Съ това предложение е съгласен г-н министърът на народното просвещение.

Ще поставя на гласуване най-напред предложената от г-н Мирски алинея втора към забележката.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат предложението на г-н Мирски, съ което е съгласен г-н министърът на народното просвещение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ съ току-що приетата нова алинея към забележката.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат заглавието на законопроекта за изменение и допълнение на чл. 5 от закона за уреждане положението на учениците, които сж следвали през учебната 1937/1938 г. IV или V гимназиален клас и пр. — „Държавен вестник“, брой 282, от 17 декември 1938 г. — и параграфъ единственъ заедно съ току-що приетата към забележката нова алинея, предложена от г-н Мирски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е окончателно приетъ.

Пристъпваме към шестата точка от дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА ЗА ИЗВЪНРЕДЕНЪ ТРУДЪ НА ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА, УЧАСТВУВАЩИ ВЪ КОМИСИИ, КОМИТЕТИ, СЪВЕТИ И ДР. ПОДОБНИ

Моля г-н секретаря да прочете мотивите към законопроекта и самия законопроектъ.

Секретарь Сава Попов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на наредбата-законъ за възнагражденията за извънреденъ трудъ на длъжностни лица, участващи въ комисии, комитети, съвети и други подобни („Държавен вестник“, брой 134, от 19. VI 1936 г.)

Г-да народни представители!

Съ наредбата-законъ за възнагражденията за извънреденъ трудъ на длъжностни лица, участващи въ комисии, комитети, съвети и др. подобни, съ които се предвижда да не се изплаща възнаграждение подъ каквато и да било форма на членовете на разните комисии, комитети, съвети и др. подобни, сж включени и тия при църковните учреждения.

На епархийските съветници, обаче, при митрополитите и на духовните заседатели при архиерейските наместничества (енорийски свещеници) за разглежданите от тях бракоразводни дѣла и такива, възбудени срещу провинни духовни лица, е определено да се плаща възнаграждение съгласно съ чл. 136, т. 2 отъ Екзархийския уставъ.

Тия длъжностни лица, които не живеятъ въ градъ, гдето заседаватъ, въ дните на заседание напускатъ мѣстожителството си, оставятъ семействата си, пренебрегватъ личните си интереси, лишаватъ се отъ доходи, (требя и пр.) които, колкото и да сж малки при сегашните ограничения, все пакъ сж една добавка къмъ скромните имъ заплати. Не е справедливо тѣзи длъжностни лица да изпълняватъ извънредната работа, наложена имъ по силата на особения административенъ животъ на църквата, безъ да имъ се плащатъ за това нито дневни пари, нито възнаграждение за заседанията. Тѣ участватъ въ съдебните и разпоредителни заседания непрекъснато по няколко дни, като започватъ редовно преди обѣда отъ 8 ч. и продължаватъ твърде често, особено при съдебните заседания, до 9—10 ч. вечерта. Следователно, сж щитъ работятъ и вънъ отъ служебното време и извършватъ работа, невлизаща въ прѣките имъ съдебни обязанности.

Тази работа има специфиченъ характеръ и нѣма нищо общо съ ония колективни служби, които се извършватъ отъ разните комисии, комитети, съвети и др. и затова справедливо е епархийските съветници при митрополитите и духовните заседатели при архиерейските наместничества да бъдатъ изключени отъ обсега на поменатата наредба-законъ, като съ това имъ се даде право да получаватъ определеното имъ възнаграждение за тия заседания.

Като се има предвидъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и одобрите представения ви за тая целъ законопроектъ.

Гр. София, мартъ 1939 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение наредбата-законъ за възнагражденията за извънреденъ трудъ на длъжностни лица, участващи въ комисии, комитети, съвети и др. подобни („Държавен вестник“, брой 134, отъ 19. VI 1936 г.)

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за възнагражденията за извънреденъ трудъ на длъжностни лица, участващи въ комисии, комитети, съвети и др. подобни, се прибавя следната:

Забележка. Епархийските духовни съветници и духовни заседатели при архиерейските наместничества може да получаватъ възнаграждение въ форма на заседанията пари за участието имъ въ съдебните разпоредителни заседания.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народниятъ представител г-н Димитър Търкалановъ.

Димитър Търкалановъ: Отказвамъ се.

Председателстващият Димитър Пешев: Тъзи от г-да народните представители, които приемат на първо четене, по принцип, законопроекта за допълнение на наредбата-закон за възнаграждението за извънреден труд на длъжностни лица, участващи в комисии, комитети, съвети и др. подобни („Държавен вестник“, брой 134, от 19 юни 1936 г.), моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министърът Зотанъ Филков: И за този законопроект ще моля да се съгласите да се приеме по спешност и на второ четене.

Председателстващият Димитър Пешев: Тъзи от г-да народните представители, които приемат предложението на г-нъ министъра на народното просвещение да се приеме по спешност законопроектът сега и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪТ

за допълнение наредбата-закон за възнаграждението за извънреден труд на длъжностни лица, участващи в комисии, комитети, съвети и др. подобни („Държ. в-к“, брой 134, от 19. VI. 1936 г.)

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за възнаграждението за извънреден труд на длъжностни лица, участващи в комисии, комитети, съвети и др. подобни, се прибавя следната:

Забележка. Епархийскитъ духовни съветници и духовни заседатели при архиепископскитъ намѣстничества може да получаватъ възнаграждение въ форма на заседателни пари за участието имъ въ следобнитъ разпоредителни заседания.

Председателстващият Димитър Пешев: Тъзи от г-да народните представители, които приематъ заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ, така както се прочита, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

И този законопроектъ е окончателно приетъ.

Минаваме къмъ точка седма отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛЕНЪ БЮДЖЕТЕНЪ КРЕДИТЪ ПО БЮДЖЕТА НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА ЖЕЛѢЗНИЦИТЪ И ПРИСТАНИЩАТА ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА, ВЪ РАЗМѢРЪ НА 29.733.000 Л.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.
Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ ...

Христо Мирски: Искамъ думата.

Председателстващият Димитър Пешев: Имате думата.

Христо Мирски: Вземамъ нарочно думата да кажа, че прочитамъ една основна грѣшка. Когато се докладва единъ законопроектъ, винаги се четатъ и мотивитъ къмъ него. Законопроектътъ може да не се чете, ако е дълъгъ, но мотивитъ трѣбва да се четатъ, за да се впишатъ въ стенографскитъ дневници, защото тия мотиви иматъ голѣмо значение при тълкуване закона впоследствие.

Значи, г-нъ секретарьтъ винаги трѣбва да чете мотивитъ.

Иосифъ Разсуждановъ: Право е.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 29.733.000 л.

Г-да народни представители!

Въз основа на наредбата-законъ за доставка на подвиженъ материалъ за пуждитъ на Българскитъ държавни желѣзници („Държавен вестник“, брой 158, отъ 24 юли 1937 г.) съ наредбата-законъ за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1938 бюджетна година („Държавен вестник“, брой 91, отъ 28 април 1938 г.) се разреши на дирекцията допълнителенъ бюджетенъ кредитъ за доставка на три специални салонни ва-

гоми за Негово Величество Царя. Вагонитъ бѣха доставени презъ 1938 г., ала поради станалитъ въ два отъ тяхъ поведи презъ време на пътуването преди пристигането имъ, тѣзи два вагона бѣха върнати отъ доставчика въ Германия за поправка, отъ кождето се очаква повторното имъ пристигане. Поради това необходимата и разрешена за изплащането имъ сума отъ 11.913.000 л. е останала като излишекъ по изтеклия бюджетъ и сега е предстоящо изплащането ѝ.

Отъ друга страна, превознитъ такси върху изнасянитъ отъ България въ чужбина стоки сѫ предплатени за цѣля пѣтъ до мѣстоназначението имъ и затѣмъ органитъ на Б. д. ж. до 1938 г. включително, по салата на чл. 4 отъ закона за бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1934/1935 финансова година, събираха и такситъ за смѣтка на чуждитъ ж. п. администрации. Така събранитъ такси, възлизащи презъ 1938 г. на сума 206.000.000 л., сѫ били внесени въ смѣтка № 7-а на дирекцията при Б. н. банка, като сѫ били изплатени презъ същата година съ редовни платежни заповѣди само 189.795.454 л., понеже смѣткитъ на чуждитъ ж. п. администрации за дължимитъ имъ такси сѫ се представявали въ дирекцията съ едно чувствително захъснѣние. Поради това частъ отъ смѣткитъ за м. ноември и тѣзи за м. декември 1938 г. за околъ 17.000.000 л. сѫ били получени следъ 15 януарий 1939 г., до която дата се издаваха платежни заповѣди по бюджета за 1938 г. и сѫ останали неизплатени, вследствие на което събранитъ суми сѫ се явили като излишекъ по изтеклия бюджетъ. Предвидъ на това, че съгласно бюджета за 1939 бюджетна година, сумитъ, събрани за смѣтка на чужди ж. п. администрации, вече не се внасятъ въ смѣтка № 7-а на Главната дирекция, то за издълженето на горната сума се налага да се разреши необходимиятъ кредитъ съ настоящия допълнителенъ бюджетенъ кредитъ.

Като се има предвидъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и одобрите представения ви законопроектъ, за да може да се изплатятъ поръчанитъ презъ 1938 бюджетна година два специални салонни вагона и за да се уредятъ и смѣткитъ съ чуждитъ ж. п. администрации, като за изплащането на тия разходи ще се използва излишекътъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1938 бюджетна година, въ размѣръ на 29.733.438 л.

Гр. София, мартъ 1939 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 29.733.000 л.

Членъ 1. Разрешава се допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година въ размѣръ на 29.733.000 л., съгласно съ приложената подробна таблица.

Членъ 2. Разходитъ по този допълнителенъ бюджетенъ кредитъ въ размѣръ на 29.733.000 л. да се покриватъ съ общественитъ бюджетни излишци по бюджета за 1938 бюджетна година на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата, които да се отнесатъ на приходъ по § 8 отъ приходната частъ на бюджета на същата дирекция за 1939 бюджетна година.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

за разходитъ по допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 29.733.000 л.

§	Наименование на разходитъ	Искать се кредитъ
64	За поправка на локомотиви и вагони и направа на нови вагони въ частни работилници и доставка на моторни новъ	11.913.000 л.
70а	За изплащане на чужди ж.п. администрации предплатени превозни такси, събрани и внесени за тѣхна смѣтка презъ 1938 г. въ смѣтка № 7а на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата при Б. н. банка и неизплатени презъ същата бюджетна година (чл. 4 отъ закона за бюджета за 1934/1935 финансова година на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата)	17.820.000 л.
Всичко:		29.733.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване законопроекта на първо четене. Който от г-да народните представители приема на първо четене законопроекта за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размер на 29.733.000 л., моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Богдан Филов: Моля този законопроект да се приеме по спешност и на второ четене.

Председателстващ Димитър Пешев: Тия от г-да народните представители, които приемат предложението на г-нъ министъра на народното просвещение законопроектът да се приеме по спешност и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размер на 29.733.000 л.

Член 1. Разрешава се допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година въ размер на 29.733.000 л., съгласно съ приложената подробна таблица.

Председателстващ Димитър Пешев: Тия от г-да народните представители, които приемат заглавното на законопроекта и чл 1, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

за разходите по допълнителния бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размер на 29.733.000 л.

§	Наименование на разходите	Искать се кредити
64	За поправка на локомотиви и вагони и направа на нови вагони въ частни работилници и доставка на мотори	11.913.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Тия от г-да народните представители, които приемат § 64 от подробната таблица, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„новъ

70а За изплащане на чужди ж. и. администрации предплатени превозни такси, събрани и внесени за тяхна сметка през 1938 г. въ сметка № 7а на Главната дирекция на железниците и пристанищата при Б. и. банка и неизплатени през същата бюджетна година (чл. 4 от закона за бюджета за 1934/935 финансова година на Главната дирекция на железниците и пристанищата) 17.820.000 л.

Председателстващ Димитър Пешев: Тия от г-да народните представители, които приемат новия § 70а, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„Член 2. Разходите по този допълнителен бюджетен кредит, въ размер на 29.733.000 л., да се покриват съ обществените бюджетни излишци по бюджета за 1938 бюджетна година на Главната дирекция на железниците и пристанищата, които да се отнесат на приходъ по § 8 от приходната част на бюджета на същата дирекция за 1939 бюджетна година.“

Председателстващ Димитър Пешев: Тия от г-да народните представители, които приемат чл. 2, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размер на 29.733.000 л. е окончателно приет.

Минаваме към точка осма от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ОСНОВАВАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ВЗАИМНО-СПОМАГАТЕЛНА ПОСМЪРТНА КАСА НА БЪЛГАРСКИТЕ ТЪРГОВЦИ.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Сава Попов: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за изменение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци.

Г-да народни представители!

Чл. 27 от наредбата-законъ за търговските организации определя целите на Българския търговски съюз и неговите подразделения.

Между другите цели, същият член на поменатия законъ определя:

„да уреждат взаимноспомогателни каси“.

За създаване на такива каси при Българския търговски съюз въ бр. 125, от 9 юний 1936 г., на „Държавен вестник“ бѣ публикуванъ специаленъ наредба-законъ, който постановява, че уставът на същата каса „се гласува отъ конгреса на Българския търговски съюз“.

Тъй като създаването на тази каса е належащо по общото настояване на търговските професионални сдружения въ страната и за да може часъ по-скоро същата да започне да функционира, моля, да приеме приложени законопроектъ за изменение на наредбата-законъ за създаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци, съ който се дава право на ръководното тѣло на Българския търговски съюзъ да гласува устава на касата, вмѣсто да се чака това да се извърши отъ конгреса на съюза, който ще се свика презъ есенята на настоящата година.

Гр. София, април 1939 година.

Министър на търг., пром. и труда: Ил. Кожухаровъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци. (Публикуванъ въ „Държавен вестник“, брой 125, от 9 юний 1936 г.)

Параграфъ единственъ: Въ алинея втора от единствения членъ на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци, следъ текста „се гласува отъ“ — думата „конгреса“ се премахва и се замѣня съ „ръководното тѣло.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя законопроекта на гласуване.

Тия от г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци, тъй както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Богдан Филов: Моля този законопроектъ да се гласува по спешност и на второ четене.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ министъра на народното просвещение.

Тия от г-да народните представители, които приемат предложението на г-нъ министъра на народното просвещение законопроектът да се гласува по спешност и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци. (Публикуванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 125, отъ 9 юний 1936 г.)

Параграфъ единственъ: Въ алинея втора отъ единствения членъ на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци следъ текста „се гласува отъ“ — думата „конгреса“ се премахва и се замѣня съ „ръководното тѣло“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на второ четене заглавието и параграфъ единственъ, тъй както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за измѣнение на наредбата-законъ за основаване на задължителна взаимноспомогателна посмъртна каса на българските търговци е окончателно приетъ.

Къмъ точки 9, 10, 11 и 12 отъ дневния редъ не можемъ да пристъпимъ, поради отсъствието на г-нъ министъра на земедѣлието, който е вносителъ на законопроектитѣ.

Пристъпваме къмъ точка 13 отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЧЛ. 36 ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ДАНЪКА ВЪРХУ ПРИХОДИТЪ.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Г-да народни представители!

Реколтата на вино отъ изтеклата 1938 г. бѣше твърде обилна. Съ цель да се обезпечи на производителя задоволителна цена правителството съ законъ възложи на Б. з. к. банка да закупи известно количество вино. Все по сжщитѣ съображения Експортниятъ институтъ взема грижата да намери и въ чужбина пазаръ на българското вино.

Съгласно чл. 13, група втора, точка 1 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ, за изнесено въ чужбина вино износителитѣ трѣбва да плащатъ данъкъ занаемъ 12 на хиляда върху стойността на виното, плусъ 10% върху или всичко 13.20 на хиляда. Този данъкъ обаче е твърде високъ съ огледъ целитѣ, които се преследватъ, поради което съ приложения законопроектъ за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ се предвижда при износъ на вино да се задържа по 10 л. данъкъ на тонъ, като този данъкъ се задържа отъ митницата. Това измѣнение следва да има сила отъ 1 априлъ т. г., отъ когато е започнала износната кампания.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание този законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Министъръ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Параграфъ единственъ: Въ чл. 36, следъ точка 13 се прибавя следната нова точка:

„14. Вино на тонъ десетъ лева“.

Тази точка влиза въ сила отъ 1 априлъ 1939 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! Вземахъ думата, за да направя една забележка, която трѣбва да бѣде взета подъ внимание. Който следи нашето законодателство е видѣлъ, че то е много разпръснато. Поради тази негова разпръснатостъ, ние, които боравимъ съ законитѣ, когато искаме да направимъ справка по тѣхъ, мѣчно можемъ да намеримъ това, което ни е нужно. Поради това, че става безсистемно измѣнение на законитѣ — днесъ се измѣня единъ членъ отъ единъ законъ, утре се измѣня другъ членъ на сжщия законъ — сждихъ,

тъ, ние, адвокатитѣ, и българскитѣ граждани, които трѣбва да знаятъ законитѣ, се намиратъ въ недоумение. Менъ ми прави впечатление следното: на 14 априлъ се внася законопроектъ за измѣнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ, а на 15 априлъ се внася другъ законопроектъ за измѣнение на другъ членъ, на чл. 96 пакъ отъ сжщия законъ. Тази система е опасна и трѣбва да се избѣгва. Сега би могло да се направи друго нѣщо — да се изпратятъ двата законопроекта въ комисията и да се внесатъ тукъ като единъ законопроектъ, защото прѣснатото законодателство е вредно и опасно.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Сирко Станчевъ.

Сирко Станчевъ: Г-да народни представители! Азъ съмъ съгласенъ съ формалнитѣ съображения на г-нъ Христо Мирски, че наистина е разпръснато законодателството у насъ, но трѣбва да признаемъ, че животътъ е по-силенъ. Известни ви сж нуждитѣ, които налагатъ това допълнение въ закона за данъка върху приходитѣ — усилениятъ износъ на вино налага това допълнение. Ако го отложимъ само поради страха, че щѣли да се струпатъ много измѣнения, ще се спѣне износътъ на вино. Животътъ налага това допълнение на закона.

Христо Мирски: Моята мисль е друга — че на 14 априлъ се внася едно измѣнение, а на 15 априлъ се внася друго измѣнение. Тая система не може да продължава. Измѣненията на двата члена на закона трѣбваше да се предложатъ съ единъ законопроектъ.

Сирко Станчевъ: Нѣма да спечелимъ отъ това. Азъ моля да се гласува законопроектътъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ, тъй както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Богданъ Филевъ: Моля, този законопроектъ да се приеме по спешностъ и на второ четене.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ предложението на г-нъ министъра на народното просвѣщение законопроектътъ да се приеме по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Параграфъ единственъ: Въ чл. 36, следъ точка 13 се прибавя следната нова точка:

„14. Вино на тонъ десетъ лева“.

Тази точка влиза въ сила отъ 1 априлъ 1939 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на второ четене заглавието и параграфъ единственъ, тъй както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за допълнение на чл. 36 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ последната точка 14 отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ НА ЧЛ. 96 ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ДАНЪКА ВЪРХУ ПРИХОДИТЪ.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Сава Поповъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Г-да народни представители!

Патентътъ и данъкътъ занятие по наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ се разпредѣлятъ между държавата, общинитѣ, търговско-индустриалнитѣ камари и разнитѣ фондове. Държавата получава 62 на сто, а всички останали — 38 на сто, отъ които 2 на сто за търговско-индустриалнитѣ камари.

Понеже търговско-индустриалните камари имат големи разходи по уредбата и издръжката на професионалното образование — постройка, обзавеждане и издръжка на професионални училища — съ приложения законопроект частта на търговско-индустриалните камари от горните данъци се увеличава от 2 на 4 на сто, като съответно се намалява частта на държавата.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 14 април 1939 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Параграфъ единственъ. Въ чл. 96 въ изразитѣ „за държавата“ и за „търговско-индустриалните камари“ цифрата „62%“ се поправя на „60%“, а цифрата „2%“ — на „4%“.

Настоящата разпоредба влиза въ сила отъ 1 април 1939 г.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ, тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Богданъ Филевъ: Моля и този законопроектъ да се приеме по спешностъ на второ четене.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ предложението на г-нъ министра на народното просвѣщение законопроектътъ да се приеме по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Сава Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Параграфъ единственъ. Въ чл. 96 въ изразитѣ „за държавата“ и за „търговско-индустриалните камари“ цифрата „62%“ се поправя на „60%“, а цифрата „2%“ — на „4%“.

Настоящата разпоредба влиза въ сила отъ 1 април 1939 г.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на второ четене заглавието и параграфъ единственъ, тъй както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство Събранието приема.

Законопроектътъ за измѣнение на чл. 96 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ е приетъ окончателно.

Дневниятъ редъ за днешното заседание е изчерпанъ. Предстои да вдигна заседанието, като опредѣлимъ дневния редъ за следното заседание.

Въ съгласие съ правителството, председателството предлага за утрешното заседание следния дневенъ редъ:

Първо четене законопроектитѣ:

1. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 510 000 000 л.

2. За увеличение производството на фуража, лена и картофитѣ.

3. За снабдяване земеделскитѣ стопани съ доброкачественъ посѣвенъ материалъ.

4. За снабдяване земеделското ни стопанство съ дребенъ земеделски инвентаръ.

5. За продължаване действието на наредбата-законъ за уреждане производството и продажбата на розово масло.

Тѣзи отъ г-да народните представители, които приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 25 м.)

Подпредседателъ: ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: { ПЕТКО КОСТОВЪ
ЦВѢТКО ПЕТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ